

Συζήτηση για τον πόλεμο: κριτική στον Ζιλμπέρ Ασκάρ

Αναδημοσίευση από το <https://commune.org.gr>

του Πάνου Κοσμά

Μέρος δεύτερο του συνολικού άρθρου «Η συζήτηση στην Αριστερά για τον πόλεμο στην Ουκρανία». Το πρώτο μέρος δημοσιεύθηκε στο CommuneOrg Gr με τον τίτλο «Πόλεμος ιμπεριαλιστικός ή πόλεμος κατακτητικός-αποικιοκρατικός από την πλευρά της Ρωσίας;»

Στα πλαίσια του διαλόγου σχετικά με το Ουκρανικό ζήτημα, το CommuneOrgGr φιλοξενεί ποικίλες και διαφορετικές απόψεις του αριστερού πολιτικού χώρου, οι οποίες όμως δεν αποτελούν οπωσδήποτε τις απόψεις της συντακτικής ομάδας της σελίδας μας. Αυτές έχουν εκτεθεί στο δημοσιευμένο άρθρο “Ενάντια στη ρωσική εισβολή, το ΝΑΤΟ, τον ιμπεριαλιστικό πόλεμο”.

«Χρειαζόμαστε ένα σαφές και ακριβές σύνθημα, που να αντιστοιχεί στη νέα κατάσταση. Κατά τη γνώμη μου, υπάρχει αυτή τη στιγμή μόνο ένα τέτοιο σύνθημα: Ενωμένη, ελεύθερη και ανεξάρτητη σοβιετική, εργατική και αγροτική Ουκρανία! Αυτό το πρόγραμμα είναι πριν από όλα μια αδιάλλακτη αντίθεση προς τα συμφέροντα των τριών ιμπεριαλιστικών δυνάμεων, της Πολωνίας, της Ρουμανίας και της Ουγγαρίας. [...] Ασφαλώς, δεν είναι καλύτεροι [...] ούτε όλοι εκείνοι οι “εθνικιστές” που προτείνουν να λυθεί το ουκρανικό ζήτημα χρησιμοποιώντας τον έναν ιμπεριαλισμό εναντίον του άλλου. Ο Χίτλερ έδωσε σε αυτούς τους τυχοδιώκτες ένα ανεκτίμητο μάθημα παραδίδοντας (για πόσο καιρό;) την υποκαρπάθια Ουκρανία στους Ούγγρους, οι οποίοι έσφαξαν αμέσως πολλούς από αυτούς τους Ουκρανούς με αυτοπεποίθηση. Ενώσω το αποτέλεσμα εξαρτάται από τη

στρατιωτική δύναμη των ιμπεριαλιστικών κρατών, η νίκη οποιουδήποτε μπλοκ δεν μπορεί παρά να σημαίνει περαιτέρω διαμελισμό και ακόμη πιο βάνανυση υποδούλωση του ουκρανικού λαού. Το πρόγραμμα της ουκρανικής ανεξαρτησίας στην εποχή του ιμπεριαλισμού είναι άμεσα και άρρηκτα συνδεδεμένο με το πρόγραμμα της προλεταριακής επανάστασης. [...] Μετά από όλες αυτές τις εμπειρίες, μόνο πολιτικά πτώματα απομένουν για να συνεχίζουν να εναποθέτουν τις ελπίδες τους σε κάποια από τις μερίδες της ουκρανικής αστικής τάξης ως ηγεσία του εθνικού αγώνα για χειραφέτηση. Μόνο το ουκρανικό προλεταριάτο είναι σε θέση όχι μόνο να φέρει σε πέρας αυτό το καθήκον, το οποίο είναι επαναστατικό στην ουσία του, αλλά και να αναλάβει πρωτοβουλία για την επίλυσή του. Το προλεταριάτο και μόνο το προλεταριάτο μπορεί να συσπειρώσει γύρω του τις αγροτικές μάζες και την αυθεντικά επαναστατική εθνική διανόηση. [...] Ο επερχόμενος πόλεμος θα δημιουργήσει μια ευνοϊκή ατμόσφαιρα για κάθε είδους τυχοδιώκτες, θαυματοποιούς και αναζητητές του χρυσόμαλλου δέρατος. Αυτοί οι κύριοι, που τους αρέσει ιδιαίτερα να ζεσταίνουν τα χέρια τους στα εθνικά ζητήματα, δεν πρέπει να μπουν στην εμβέλεια του εργατικού κινήματος. Ούτε ο παραμικρός συμβιβασμός με τον ιμπεριαλισμό, είτε είναι φασιστικός είτε δημοκρατικός! Ούτε η παραμικρή παραχώρηση στους Ουκρανούς εθνικιστές, είτε αντιδραστικούς-κληρικούς είτε ειρηνιστές-φιλελεύθερους!».

Λέον Τρότσκι, Απρίλιος 1939

Ο Τζο Μπάιντεν αποδείχθηκε πολύ καλά πληροφορημένος για την προετοιμασία της ρωσικής εισβολής, ακόμη και για την ημέρα που αυτή θα πραγματοποιηθεί! Δεν έδειξε όμως καμία διάθεση να την αποτρέψει ούτε καν για μεγιστοποιήσει το πολιτικό κόστος για τη ρωσική ηγεσία. Αν πράγματι οι προθέσεις και τα σχέδιά του ήταν να προστατεύσει τον ουκρανικό λαό από τη φρίκη του πολέμου, είχε πολλά περιθώρια πρωτοβουλιών ώστε να πιέσει τη Ρωσία για διαπραγματεύσεις (μέσω του ΟΗΕ, μέσω του G-20 group κ.λπ.). Δεν το προσπάθησε καν, έστω για προσχηματικούς λόγους – πώς να διακινδυνεύσει το ενδεχόμενο ρωσικής ανταπόκρισης που

θα ακύρωνε το από καιρό μελετημένο και προετοιμασμένο προσεκτικά σχέδιό του να εξωθήσει τη Ρωσία σε πολεμική ενέργεια; Οι σκοποί του ήταν άλλοι: καθώς το «μοιραίο» της ανάδειξης της κινεζικής οικονομίας σε ισχυρότερη στον κόσμο πλησιάζει και η «αυτοκρατορική» παντοδυναμία του αμερικανικού ιμπεριαλισμού είναι παρελθόν και φθίνει διαρκώς, ήθελε μια πρόωρη ρήξη με τον «αδύναμο κρίκο» των δυνάμεων που αμφισβητούν την αμερικανική ηγεμονία, τη Ρωσία. Η Ρωσία βόλευε επίσης, επειδή ένας πόλεμος σε ευρωπαϊκό έδαφος θα έδινε -όπως και έδωσε- τη δυνατότητα για να ισχύσει το δόγμα του Ψυχρού Πολέμου: «Οι ΗΠΑ πάνω, η Ρωσία έξω, η Γερμανία κάτω» – βάλτε τώρα στη θέση της Γερμανίας την Ευρωζώνη και την ΕΕ.

Η μεγάλη καμπή στην υλοποίηση αυτού του σχεδίου ήρθε όταν οι αμερικανικές πιέσεις κατέβαλαν τις γερμανικές αντιρρήσεις για τον Nord Stream II, οδηγώντας στο «πάγωμά» του τον Ιούλιο του 2021 – ενώ ήταν ετοιμοπαράδοτος, «με το κλειδί στο χέρι». Αν ξεκινούσε η λειτουργία του Nord Stream II, που παρακάμπτει την Ουκρανία, οι ΗΠΑ θα έχαναν κάθε ουσιαστικό μοχλό πίεσης στις ευρωπαϊκές εξελίξεις -προς την ΕΕ και την Ρωσία- και η γεωπολιτική αξία της Ουκρανίας τόσο για την ΕΕ όσο και για τη Ρωσία θα υποβαθμιζόταν εξαιρετικά – κι αυτό το γνώριζαν πολύ καλά όλοι, περιλαμβανόμενης της ουκρανικής αστικής τάξης. Ήταν μια μεγάλη νίκη των ΗΠΑ ενάντια σε Ευρωζώνη-ΕΕ και Ρωσία· ήταν επίσης, εκ του αποτελέσματος, μια νίκη της αστικής τάξης της Ουκρανίας – που τώρα πληρώνεται με το αίμα του ουκρανικού λαού.

Όταν πολύ γρήγορα φάνηκε ότι ο αρχικός στόχος της ρωσικής εισβολής, η αλλαγή πολιτικού καθεστώτος στην Ουκρανία, δηλαδή η ιδιόμορφη αποικιοποίησή της, απέτυχε -κάτι που οι καλά πληροφορημένες ΗΠΑ ενδεχομένως είχαν εκτιμήσει ή πιθανολογήσει-, το προαναφερθέν δόγμα του Ψυχρού Πολέμου άρχισε να δουλεύει για τα καλά: οι ΗΠΑ καθυπόταξαν την ΕΕ στο πλαίσιο της δυτικής «αλληλεγγύης», η ΕΕ βρέθηκε «επί ξύλου κρεμάμενη» όσον αφορά την κάλυψη των ενεργειακών της αναγκών και εξαρτήθηκε μερικώς από το αμερικανικό υγροποιημένο

φυσικό αέριο, η Ρωσία βούλιαξε στον βούρκο του δικού της βρόμικου πολέμου και βρέθηκε αντιμέτωπη με τρομακτικές, πολεμικού χαρακτήρα οικονομικές κυρώσεις, κι ο Ζελένσκι, εκπρόσωπος μιας αδύναμης αλλά ιμπεριαλιστικής αστικής τάξης, έγινε πρωταγωνιστής μιλώντας εξ ονόματος του «μεγάλου αφεντικού» – τόσο, ώστε να ταπεινώνει τον Γερμανό πρόεδρο Στάινμάγερ και να εκθέτει τον Μητσοτάκη και τον Αναστασιάδη.

Η δεύτερη φάση της ενδοϊμπεριαλιστικής αναμέτρησης εξελίσσεται τώρα, οι δε προοπτικές της θα κριθούν από το αποτέλεσμα του πολέμου στην ανατολική Ουκρανία. Δεν πρέπει να υπάρχει καμία αμφιβολία -εξάλλου τεκμηριώνεται από τη τάση ΗΠΑ, Μ. Βρετανίας και του ουκρανικού πιονιού τους, ότι οι ΗΠΑ επιδιώκουν τη συνέχιση του πολέμου, με προφανή στόχο τη μεγιστοποίηση της στρατιωτικής και οικονομικής φθοράς της Ρωσίας και την επέκτασή της στο μεσοπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα: μια συμφωνία ειρήνης θα απεγκλωβίσει από τη θανάσιμη αμερικανική λαβίδα την ΕΕ και θα αποκλιμακώσει ντε φάκτο τις δυτικές κυρώσεις στη Ρωσία – κι αυτό θα συνιστά πλέον όχι επιβεβαίωση αλλά ανατροπή του δόγματος του Ψυχρού Πολέμου... Αντίθετα, τυχόν διχοτόμηση της Ουκρανίας χωρίς συμφωνία θα συντηρήσει όλα τα πλεονεκτήματα για τον αμερικανικό ιμπεριαλισμό και θα τα επεκτείνει στη μεσοπρόθεσμη διάρκεια. Δεν πρέπει όμως να αποκλειστεί ακόμη και η αναβάθμιση της πολεμικής σύγκρουσης εκ μέρους της Δύσης, με εφοδιασμό και χρήση (από την Ουκρανία και Δυτικούς χειριστές) ακόμη πιο αναβαθμισμένων οπλικών συστημάτων. Η βύθιση του «Μόσκβα» αλλά και πληροφορίες που βλέπουν το φως μέσω δυτικών μέσων ενημέρωσης για τέτοια, αναβαθμισμένα οπλικά συστήματα, προϊδεάζουν σαφώς για κάτι τέτοιο. Εξάλλου, ο Μπάιντεν έχει δημόσια προβάλλει ρητά και δημοσίως την επιθυμία-στόχο για αλλαγή καθεστώτος στη Ρωσία. Δεν αποκλείεται η στρατιωτική αναδίπλωση της Ρωσίας στην ανατολική Ουκρανία να μην είναι μόνο απόρροια της κατάρρευσης του αρχικού σχεδίου για αλλαγή καθεστώτος και αποικιοποίηση της Ουκρανίας αλλά και προσπάθεια να διασφαλίσει κάποια εδαφικά κέρδη και να κλείσει γρήγορα τις πολεμικές

επιχειρήσεις, ώστε να αποφύγει το σενάριο αναβάθμισης της πολεμικής αναμέτρησης και να ανακόψει τη φθορά από το βούλιαγμα στον βούρκο του δικού της βρόμικου πολέμου.

Στο μεταξύ, οι συνέπειες του πολέμου είναι παγκόσμιες και πολύ μεγαλύτερης εμβέλειας σε σχέση με οποιονδήποτε προηγούμενο των τελευταίων δεκαετιών, περιλαμβανομένου και του πολέμου στη Συρία. Η ενεργειακή και επισιτιστική κρίση, ο πληθωρισμός και η ακρίβεια, ο καλπασμός του πολιτικού αυταρχισμού, η γενική άνοδος των στρατιωτικών εξοπλισμών, του μιλιταρισμού και του εθνικισμού.

Αυτός ο πόλεμος είναι ένα παγκόσμιο «πρότζεκτ»: στις αιτίες και τους σχεδιασμούς που τον προετοίμασαν και τον έκαναν αναπόφευκτο, στο γαϊτανάκι των σχεδίων που υφαίνεται στη διάρκεια της διεξαγωγής του, στους σχεδιασμούς που κυριαρχούν όσον αφορά τη συνέχιση και το τέλος του, στην επέκταση των συνεπειών του στο μεσοπρόθεσμο χρονικό διάστημα.

.

Στις συνθήκες αυτές η Αριστερά πρέπει να αποφασίσει τη γραμμή πλεύσης της. Και όλες οι ιστορικές εμπειρίες, που έχουν αποδείξει ότι ο πόλεμος είναι σκληρό καρύδι για τα «δόντια» της, επιβεβαιώνονται και τώρα. Στην προκείμενη περίπτωση, είναι χαρακτηριστικά δύο συμμετρικά λάθη: Από τη μια, ένας ανυπόστατος «φιλορωσισμός» που στηρίζεται σε θεωρητικά («η Ρωσία δεν είναι ιμπεριαλιστική δύναμη») και πολιτικά («η Ρωσία δεν φταίει, εξωθήθηκε από τον δυτικό ιμπεριαλισμό και αναγκάστηκε να αμυνθεί») λάθη, που τροφοδοτείται και από τον φόβο των συνεπειών πιθανής νίκης του δυτικού ιμπεριαλισμού (γιατί δική του νίκη θα είναι) σε αυτόν τον πόλεμο. Από την άλλη, η εντελώς μονομερής ανάγνωση αυτού του πολέμου σαν πόλεμο «του Πούτιν», σαν αποικιοκρατικού πολέμου του μεγαλορωσικού σοβινισμού που αμφισβητεί το δικαίωμα εθνικής αυτοδιάθεσης μιας αδύναμης χώρας· άποψης που καταλήγει σε πολιτικά προτάγματα όπως η συναίνεση στον εξοπλισμό της

Ουκρανίας από τη Δύση, η μη καταδίκη των δυτικών οικονομικών κυρώσεων, η απαίτηση για συνέχιση του πολέμου μέχρι την πλήρη ανάκτηση από την Ουκρανία του Ντονμπάς και της Κριμαίας, η μη αναγνώριση δικαιώματος αυτοδιάθεσης για τους κατοίκους του Ντονμπάς πριν μια τέτοια ανάκτηση, η διεξαγωγή μονομερούς καμπάνιας ενάντια στη ρωσική εισβολή. Αν η αντίληψη που αποτελεί βάση του πρώτου λάθους μπορεί να περιγραφεί με τη φράση «όλα είναι δυτικός ιμπεριαλισμός», η αντίληψη που αποτελεί βάση του δεύτερου λάθους είναι, αντίστοιχα, «όλα είναι ρωσικός ιμπεριαλισμός». Καθώς ζούμε στην επικράτεια του δυτικού ιμπεριαλισμού, το πρώτο λάθος έχει διαβρωτικές ιδεολογικοπολιτικές συνέπειες για την Αριστερά, το δεύτερο όμως έχει πιο επικίνδυνες άμεσες πολιτικές συνέπειες.¹

Το δεύτερο αυτό λάθος εκπροσωπούν οι πολιτικές θέσεις του ρεύματος της 4ης Διεθνούς² και ο Ζιλμπέρ Ασκάρ είναι το στέλεχος της 4ης Διεθνούς με τη μεγαλύτερη συγγραφική δραστηριότητα σχετικά με τον πόλεμο στην Ουκρανία, που υπερασπίζεται, επεξηγεί και εξειδικεύει όπως αυτός θεωρεί καλύτερα τη γενική της γραμμή τραβώντας την ως τις τελικές της συνέπειες.³

Ο χαρακτήρας του πολέμου

«Κομμουνισμός ή πουτινισμός, ο Βλαδίσμηρ Ίλιτς ή ο Βλαδίσμηρ Πούτιν, το δικαίωμα στην αυτοδιάθεση των εθνών ή το δικαίωμα των αυτοκρατοριών να εισβάλλουν και να προσπαθούν να προσαρτήσουν άλλες χώρες: ο καθένας μπορεί να κάνει τις επιλογές του, αλλά πρόκειται για επιλογές ασυμβίβαστες μεταξύ τους»,

αναφέρει σε κείμενό του ο Μισέλ Λεβί.⁴

«Η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία είναι η δεύτερη καθοριστική στιγμή του Νέου Ψυχρού Πολέμου στον οποίο έχει βυθιστεί ο κόσμος από την αλλαγή του αιώνα ως αποτέλεσμα της απόφασης των ΗΠΑ να επεκτείνουν το ΝΑΤΟ. Η πρώτη καθοριστική στιγμή ήταν η

εισβολή στο Ιράκ υπό την ηγεσία των ΗΠΑ το 2003»,

εκτιμά ο Ζιλμπέρ Ασκάρ.

Ωστε λοιπόν πρόκειται περί αυτού: αν θα νομιμοποιηθεί το δικαίωμα των «αυτοκρατοριών» να εισβάλλουν και να προσαρτούν άλλες χώρες. Το επιχείρησαν οι ΗΠΑ στο Ιράκ και το Αφγανιστάν, το επιχειρεί τώρα η Ρωσία στην Ουκρανία. Οι ΗΠΑ απέτυχαν – κι αυτό ήταν θετικό. Το ίδιο θετικό θα είναι αν αποτύχει η Ρωσία. Νίκη στην Ουκρανία, λοιπόν! Διότι, όπως λέει ο Ζ.Α.,

«Η τύχη της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία θα καθορίσει την τάση όλων των άλλων χωρών για επιθετικές ενέργειες. Αν αποτύχει και αυτή με τη σειρά της [σ.σ. όπως των ΗΠΑ στο Ιράκ], η επίδραση σε όλες τις παγκόσμιες και περιφερειακές δυνάμεις θα είναι μια ισχυρή αποτροπή. Αν πετύχει, αν δηλαδή η Ρωσία καταφέρει να “ειρηνεύσει” την Ουκρανία κάτω από τη ρωσική μπότα, το αποτέλεσμα θα είναι μια σημαντική διολίσθηση της παγκόσμιας κατάστασης προς τον αχαλίνωτο νόμο της ζούγκλας, ενθαρρύνοντας τον ίδιο τον αμερικανικό ιμπεριαλισμό και τους συμμάχους του να επαναλάβουν τη δική τους επιθετική στάση».

Το πρώτο που πρέπει να παρατηρήσουμε, είναι ότι υπάρχει εδώ ένα σημείο ασάφειας: είναι ο πόλεμος στην Ουκρανία ο δεύτερος μείζων σπασμός του Νέου Ψυχρού Πολέμου ή η προσπάθεια του μεγαλορωσικού σοβινισμού να προσαρτήσει την Ουκρανία αμφισβητώντας της το δικαίωμα στην αυτοδιάθεση (η ιστορική «ουκρανική πληγή» που αιμορραγεί ξανά); Ή μήπως και τα δύο ταυτόχρονα; Είναι σπασμός του Νέου Ψυχρού Πολέμου ή κάτι ανάλογο της απόπειρας του μεγαλοσερβικού εθνικισμού να συστήσει τη «Μεγάλη Σερβία» με τον πρώτο πόλεμο της Γιουγκοσλαβίας;¹ Αν πάλι πρόκειται για σπασμό του Νέου Ψυχρού Πολέμου, για ποιον λόγο η αμερικανική εισβολή στο Ιράκ το 2003 έχει κάποια σχέση με τον Νέο Ψυχρό Πόλεμο κι όχι με απρόκλητη εκδήλωση επιθετικότητας του νικητή του... παλιού Ψυχρού Πολέμου και εκδήλωση της αυτοκρατορικής του παντοδυναμίας; Αν, τέλος, πρόκειται για το ουκρανικό εθνικό ζήτημα που ξανανοίγει λόγω

της αμφισβήτησης της ουκρανικής εθνικής αυτοδιάθεσης με τη ρωσική εισβολή, τότε μήπως η θεμιτή αναλογία είναι ο πόλεμος στη Γιουγκοσλαβία του '90-'93 ή ο πόλεμος της Τσετσενίας; Το εκκρεμές αιωρείται ανάμεσα στις δύο θέσεις, κατά περίπτωση, χωρίς το ζήτημα να διευκρινίζεται.

Στην πρώτη ανακοίνωση του Εκτελεστικού Γραφείου της 4ης Διεθνούς, λίγο πριν ξεσπάσει ο πόλεμος,² με τίτλο «Ενάντια στη στρατιωτική κλιμάκωση NATO-Ρωσίας στην ανατολική Ευρώπη», η 4η Διεθνής κρατάει ίσες αποστάσεις ανάμεσα στις αντιπαρατιθέμενες πλευρές υπογραμμίζοντας σωστά τους κινδύνους από αυτή την κλιμάκωση. Φαίνεται όμως πως ο πόλεμος που ξέσπασε λιγότερο από έναν μήνα μετά αυτή την ανακοίνωση δεν είναι «προέκταση» της στρατιωτικής κλιμάκωσης NATO-Ρωσίας, αλλά αποτέλεσμα της μονομερούς ιμπεριαλιστικής επιθετικότητας του μεγαλορωσικού σοβινισμού, γιατί η δεύτερη ανακοίνωση του Εκτελεστικού Γραφείου,² λίγες μέρες ύστερα από το ξέσπασμα του πολέμου (1 Μαρτίου 2022), είχε τον εύγλωττο τίτλο «Όχι στην εισβολή του Πούτιν στην Ουκρανία! Στήριξη της ουκρανικής αντίστασης! Αλληλεγγύη με τη ρωσική αντίσταση στον πόλεμο!» – πλέον, όλη η αλήθεια των γεγονότων περικλείεται στον Πούτιν, τον μεγαλορωσικό σοβινισμό και την Ουκρανία της οποίας καταπατάται βάνουσα το δικαίωμα στην αυτοδιάθεση.

Μετά πάντως από αυτή τη δεύτερη ανακοίνωση, είναι εντελώς αναμενόμενο ότι:

- Εξαφανίζεται ο ανταγωνισμός NATO-Ρωσίας ως γενεσιουργός αιτία του πολέμου, ως διάσταση και περιεχόμενο του ίδιου του πολέμου, ως «μεγάλης εικόνας» στο πλαίσιο της οποίας πρέπει να αξιολογηθεί ο χαρακτήρας του πολέμου και να εκτιμηθούν οι προοπτικές.
- Απωθείται σαν μη έχουσα οργανική σχέση με τον πόλεμο και τις αιτίες του οποιαδήποτε αναφορά στον ακήρυκτο παγκόσμιο οικονομικό πόλεμο που κλιμακώνεται διαρκώς ύστερα από την άνοδο του Τραμπ στην εξουσία (εμπορικός πόλεμος – δασμοί, πόλεμος των αγωγών και των εμπορικών δρόμων, νομισματικός πόλεμος, κρίση της οικονομικής

παγκοσμιοποίησης και του «ελεύθερου εμπορίου», κρίση και «εθνικοποίηση» των εφοδιαστικών αλυσίδων από τις μεγάλες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις, ενεργειακή κρίση, πόλεμος στρατηγικών προϊόντων και αποθεμάτων κ.λπ.).

- Αγνοείται παντελώς η θεμελιώδης ιδιαιτερότητα της σημερινής ιστορικής συγκυρίας, δηλαδή η για πρώτη φορά μετά τη λήξη του Ψυχρού Πολέμου ωρίμανση τεκτονικών ανατροπών του συσχετισμού ισχύος ανάμεσα στις παλιές ιμπεριαλιστικές δυνάμεις της Δύσης από τη μια και τις νέες ανερχόμενες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις (Κίνα, Ινδία, Ρωσία) και υποϊμπεριαλισμούς περιφερειακής εμβέλειας από την άλλη. Ενώ γίνεται λόγος για Νέο Ψυχρό Πόλεμο, ο πόλεμος στην Ουκρανία δεν συνδέεται με αυτή τη νέα ιστορική συγκυρία αλλά συγχέεται με την αμερικανική επέμβαση στο Ιράκ το 2003, όταν ο Ψυχρός Πόλεμος είχε λήξει με νίκη του δυτικού ιμπεριαλισμού και ο Νέος δεν είχε ακόμη ξεκινήσει.

Ο Ζιλμπέρ Ασκάρ προβάλλει την άποψη ότι όλα αυτά που συμβαίνουν σήμερα δεν έχουν «οργανική» σχέση με τον πόλεμο στην Ουκρανία. Για να προσδιορίσουν τον χαρακτήρα του πολέμου ως ιμπεριαλιστικού, θα πρέπει να υπάρξει άμεση κήρυξη πολέμου μεταξύ των μεγάλων ιμπεριαλιστικών δυνάμεων. Ειδάλλως, σε αυτή την ιστορική συγκυρία που μυρίζει μπαρούτι στις 4 γωνιές του πλανήτη Γη, θα έχουμε μόνο «αυτοκρατορικές» απόπειρες προσάρτησης και αμφισβήτησης της αυτοδιάθεσης αδύναμων εθνών!

Μια τέτοια προσέγγιση δεν συνιστά μόνο πλήρη αφαίρεση της θεμελιώδους ιδιαιτερότητας της ιστορικής συγκυρίας, της «μεγάλης εικόνας», αλλά και εξαφάνιση της ομολογημένης μόλις στα τέλη Ιανουαρίου «στρατιωτικής κλιμάκωσης» μεταξύ ΝΑΤΟ και Ρωσίας στην ανατολική Ευρώπη. Όχι, ούτε αυτή η κλιμάκωση έχει «οργανική» σχέση με τον πόλεμο στην Ουκρανία. Ήταν τρομερά επικίνδυνη, αλλά αφορούσε κάτι άλλο, κάτι «υπερβατικό» ή αφηρημένο, όχι την ωμή πραγματικότητα ενός πραγματικού πολέμου στην ανατολική Ευρώπη.

Το ΝΑΤΟ δεν συμμετέχει στον πόλεμο – διότι, είπαμε, η συμμετοχή τεκμαίρεται μόνο αν αποσταλούν στο ουκρανικό έδαφος στρατεύματα του ΝΑΤΟ, αν δηλαδή το ΝΑΤΟ κηρύξει τον πόλεμο στη Ρωσία. Τότε και μόνο τότε ο πόλεμος θα γίνει ιμπεριαλιστικός, σύμφωνα με τον Ζιλμπέρ Ασκάρ:

«Αν κάθε πόλεμος όπου κάθε πλευρά υποστηρίζεται από έναν ιμπεριαλιστή αντίπαλο ονομαζόταν ενδοϊμπεριαλιστικός πόλεμος, τότε όλοι οι πόλεμοι της εποχής μας θα ήταν ενδοϊμπεριαλιστικοί, αφού κατά κανόνα αρκεί ένας από τους αντίπαλους ιμπεριαλισμούς να υποστηρίζει τη μία πλευρά για να υποστηρίξει και ο άλλος την αντίθετη πλευρά. Ένας ενδοϊμπεριαλιστικός πόλεμος δεν είναι κάτι τέτοιο. Είναι ένας άμεσος πόλεμος, και όχι ένας πόλεμος μέσω αντιπροσώπων, μεταξύ δύο δυνάμεων, η καθεμία από τις οποίες επιδιώκει να εισβάλει στο εδαφικό και (νεο)αποικιακό πεδίο της άλλης, όπως ήταν πολύ καθαρά ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος. Είναι ένας ‘‘πόλεμος αρπαγής’’ και από τις δύο πλευρές, όπως συνήθιζε να τον αποκαλεί ο Λένιν. [...] Φυσικά, η άμεση είσοδος στον πόλεμο του άλλου ιμπεριαλιστικού στρατοπέδου θα μετέτρεπε την τρέχουσα σύγκρουση σε έναν πραγματικό ενδοϊμπεριαλιστικό πόλεμο, με την ακριβή σημασία της έννοιας, έναν τύπο πολέμου απέναντι στον οποίο είμαστε κατηγορηματικά εχθρικοί. Προς το παρόν, τα μέλη του ΝΑΤΟ δηλώνουν ότι δεν θα περάσουν την κόκκινη γραμμή της αποστολής στρατευμάτων για να πολεμήσουν τις ρωσικές ένοπλες δυνάμεις στο ουκρανικό έδαφος ή της κατάρριψης ρωσικών αεροσκαφών στον ουκρανικό εναέριο χώρο – παρά τις προτροπές του Βολόντιμιρ Ζελένσκι. Και αυτό γιατί δικαίως φοβούνται μια μοιραία κλιμάκωση, επιφυλακτικοί, όπως έχουν γίνει, για τον ορθολογισμό του Πούτιν, ο οποίος δεν δίστασε να προβάλλει από την αρχή την πυρηνική απειλή».

Ζητώ συγγνώμη από τους/τις αναγνώστες/στριες για το εκτεταμένο της περικοπής, αλλά εδώ είναι το βασικό επιχείρημα του Ζιλμπέρ Ασκάρ, με το οποίο θεωρεί ότι «καθαρίζει» τη συζήτηση.

Προσπερνούμε τον συγκαταβατικό τόνο για τους «δικαιολογημένους» φόβους των Δυτικών για τον «ορθολογισμό»

του Πούτιν και τον κίνδυνο πυρηνικού πολέμου – είναι γνωστό ότι οι Δυτικοί δίδαξαν ορθολογισμό στη Χιροσίμα και το Ναγκασάκι ενώ ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος είχε κριθεί, αποδεικνύοντας έτσι ότι έχουν τα πυρηνικά μόνο και μόνο για να αμυνθούν σε τύπους που στερούνται «ορθολογισμού» όπως ο Πούτιν... Αν όμως ο φόβος πυρηνικής καταστροφής σε περίπτωση άμεσης εμπλοκής, δηλαδή κήρυξης πολέμου ανάμεσα στις μεγάλες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις, είναι δικαιολογημένος και μάλιστα ο μόνος που εμποδίζει την άμεση εμπλοκή του NATO, γιατί το συμπέρασμα να μην είναι ότι ο πόλεμος αυτός (κι όχι βέβαια κάθε πόλεμος) είναι ένας ιμπεριαλιστικός πόλεμος που λόγω δικαιολογημένων φόβων για πυρηνική καταστροφή δεν γίνεται ιμπεριαλιστικός με τον τρόπο που θα ήθελε να δει ο Ζιλμπέρ Ασκάρ για να τον αναγνωρίσει ως τέτοιο; Γενικότερα, γιατί να μην οδηγηθούμε στο συμπέρασμα ότι η ύπαρξη των πυρηνικών έχει αλλάξει τα δεδομένα του πολέμου, με αποτέλεσμα ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος ο σύμφωνος με τις εμπειρίες του Α΄ και του Β΄ Παγκόσμιων Πολέμων να μην είναι εύκολη επιλογή, ακόμη και για πολεμικές μηχανές με μεγάλη στρατιωτική υπεροπλία στον συμβατικό πόλεμο;

Πριν τα πυρηνικά, η στρατιωτική υπεροχή ήταν σοβαρό κίνητρο για να επιχειρήσει μια ιμπεριαλιστική δύναμη να καθυποτάξει τον ανταγωνιστή της με τα όπλα, στην εποχή των πυρηνικών όμως όχι – τουλάχιστον όχι αν απέναντι βρίσκεται μια πυρηνική δύναμη που διαθέτει διηπειρωτικούς πυραύλους με πυρηνικές κεφαλές. Αυτό δημιουργεί μια συνθήκη όπου κάλλιστα μπορούν να υπάρξουν πολλοί μεσαίας εμβέλειας ιμπεριαλιστικοί πόλεμοι όπως αυτός στην Ουκρανία (και πριν στη Συρία) πριν συμβεί το απευκταίο «μεγάλο κακό». Με άλλα λόγια: στην εποχή των πυρηνικών και δη στην ιστορική συγκυρία των τεκτονικών ανατροπών στους συσχετισμούς δύναμης στην κορυφή της ιμπεριαλιστικής πυραμίδας, μπορεί κάλλιστα ένας πόλεμος να είναι ιμπεριαλιστικός χωρίς άμεση κήρυξη πολέμου και απευθείας πολεμική αναμέτρηση μεταξύ ισχυρών ιμπεριαλιστικών δυνάμεων.

Έχουν κάποιον λόγο οι ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ να μη θέλουν να συντρίψουν στρατιωτικά τη Ρωσία ή μήπως φοβούνται μήπως χάσουν έναν συμβατικό πόλεμο; Και υπάρχει άλλο μέσον πλην της άμεσης εμπλοκής στρατευμάτων τους στο ουκρανικό έδαφος που να μην έχουν χρησιμοποιήσει; Ας υπενθυμίσουμε σε όσους/ες, όπως ο Ζιλμπέρ Ασκάρ, ξεχνούν ή δεν θεωρούν σημαντικό να αναφέρουν επειδή πιστεύουν ότι δεν επηρεάζει τον χαρακτήρα του πολέμου:

- Συστηματικός εξοπλισμός της Ουκρανίας από το 2014 και ύστερα.
- Εκπαίδευση του ουκρανικού στρατού σε οπλικά συστήματα αλλά και σε τακτικές μάχης με άμεση παρουσία εκπαιδευτών ειδικών δυνάμεων των ΗΠΑ και της Μ. Βρετανίας, από το 2014 μέχρι και στη διάρκεια του τωρινού πολέμου.
- Καθοδήγησή του, ώστε να αποκτήσει πολεμική εμπειρία, στον διαρκή εμφύλιο πόλεμο στις ανατολικές περιοχές της χώρας από το 2014 μέχρι σήμερα.
- Άμεση ανάληψη της στρατιωτικής διοίκησης και του σχεδιασμού του τωρινού πολέμου με τη Ρωσία από «εμπειρογνώμονες» της Μ. Βρετανίας, των ΗΠΑ και του ΝΑΤΟ.
- Άμεση καθοδήγηση της ουκρανικής ηγεσίας στο ζήτημα των διαπραγματεύσεων με τη Ρωσία για τους όρους τερματισμού του πολέμου. Είναι τόσο φανερό ώστε να μη χρειάζονται επιχειρήματα ότι το πότε, το αν και οι όροι μιας συμφωνίας τερματισμού του πολέμου δεν το αποφασίζει ο Ζελένσκι, αλλά οι ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ.
- Η κινητοποίηση όλων των προηγμένων μέσων τηλεπαρακολούθησης και ενημέρωσης του ΝΑΤΟ στην υπηρεσία της ουκρανικής πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας.
- Γενναία οικονομική ενίσχυση από ΗΠΑ, ΕΕ, ΔΝΤ, Παγκόσμια Τράπεζα με πολλά δισ. ευρώ.
- Συντονισμένος οικονομικός πόλεμος κατά της Ρωσίας με τη μορφή πρωτοφανών οικονομικών κυρώσεων πολεμικού χαρακτήρα που σε πολλά στοιχεία τους ξεπερνούν κατά πολύ τις «παραδόσεις» των δύο παγκόσμιων πολέμων.
- Συντονισμένη από όλο το δυτικό στρατόπεδο

προπαγανδιστική-ιδεολογική εκστρατεία, που σε ορισμένα σημεία ξεπερνάει κατά πολύ την προπαγάνδα των Δυτικών ενάντια στην ΕΣΣΔ στη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου και μετατρέπεται σε ωμό αντιρωσικό ρατσισμό.

Τελικά, τι άλλο μένει για να χαρακτηριστεί άμεση η εμπλοκή του ΝΑΤΟ στον πόλεμο της Ουκρανίας, και ο πόλεμος ιμπεριαλιστικός; Η διακινδύνευση του πυρηνικού πολέμου που -προσώρας- αποφεύγεται;..

Τα παραδείγματα του Ιράκ, της... Βενεζουέλας και της Συρίας

Ας ελέγξουμε τώρα τον ισχυρισμό του Ζιλμπέρ Ασκάρ ότι ο πόλεμος στην Ουκρανία είναι σαν τον πόλεμο στο Ιράκ το 2003, με μόνη διαφορά ότι στο Ιράκ ο επιτιθέμενος ήταν οι ΗΠΑ ενώ στην Ουκρανία είναι η Ρωσία. Δεν θα μπορούσε να υπάρχει πιο ατυχής αναλογία, σε όλη τη γραμμή! Από τη μία πλευρά, το στοιχείο της ιμπεριαλιστικής επιδρομής από την πλευρά της Ρωσίας στον τωρινό πόλεμο είναι βέβαια αδιαμφισβήτητο. Από την άλλη όμως, το Ιράκ ήταν μόνο του, χωρίς συμμάχους, ιμπεριαλιστές ή μη. Αν κάποιος άλλος ιμπεριαλισμός εμπλεκόταν στον πόλεμο στο πλευρό του Ιράκ με τον τρόπο που εμπλέκεται τώρα το ΝΑΤΟ στην Ουκρανία, αν μια τέτοια εμπλοκή ήταν «προέκταση» ενδοϊμπεριαλιστικών ανταγωνισμών που είχαν κλιμακωθεί την περίοδο που είχε προηγηθεί της αμερικανικής εισβολής για την ένταξη του Ιράκ στη μία ή την άλλη σφαίρα επιρροής, αν ισχυρές, αντίπαλες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις είχαν «υιοθετήσει» με όλους τους δυνατούς τρόπους το Ιράκ και το είχαν μάλιστα καθοδηγήσει στην εισβολή στο Κουβέιτ, αν αυτές οι αντίπαλες ισχυρές ιμπεριαλιστικές δυνάμεις είχαν αναπτύξει τις οικονομικές και στρατιωτικές τους ικανότητες ώστε να ανταγωνίζονται τις ΗΠΑ στη Μέση Ανατολή, τότε ναι, ο πόλεμος στο Ιράκ το 2003 θα «έμοιαζε» πολύ με τον σημερινό πόλεμο στην Ουκρανία. Όμως τίποτε από όλα αυτά τα «αν» δεν ίσχυε.⁵

Ο Ασκάρ κατασκευάζει και ένα άλλο, φανταστικό παράδειγμα: ας υποθέσουμε, λέει, ότι οι ΗΠΑ εισβάλλουν στη Βενεζουέλα και η Ρωσία (που είναι ιμπεριαλιστική, δεν είναι; ρωτάει

αποστομωτικά) την εξοπλίζει για να αντισταθεί στην εισβολή. Θα θεωρούσαμε αυτό τον εξοπλισμό ιμπεριαλιστική εμπλοκή και θα οδηγούμασταν στη θέση ότι πρόκειται για ιμπεριαλιστικό πόλεμο; Το φανταστικό παράδειγμα είναι απλώς παιδαριώδες και άσχετο με την περίπτωση της Ουκρανίας σε όλες του τις παραμέτρους: Καμία σύγκριση δεν μπορεί να γίνει ανάμεσα στο καθεστώς της Βενεζουέλας και αυτό της Ουκρανίας, η δε Ρωσία (ή η Κίνα) δεν έχουν καμία απολύτως δυνατότητα να εμπλακούν στη Βενεζουέλα με τον τρόπο που εμπλέκεται η Δύση στην Ουκρανία. Αν αποκτήσουν τέτοιες δυνατότητες και μέσω της... Βενεζουέλας θέλουν να... περικυκλώσουν τις ΗΠΑ, αν δεν πρόκειται για ιμπεριαλιστική προσπάθεια ανατροπής ενός αριστεροπροοδευτικού και αντιιμπεριαλιστικού καθεστώτος τύπου Τσάβες ή Μαδούρο αλλά για επεισόδιο του ιμπεριαλιστικού πολέμου, αν ο πόλεμος ξεσπάσει ως αποτέλεσμα κλιμάκωσης της ενδοϊμπεριαλιστικής αντιπαράθεσης που έχει κλιμακωθεί πριν απ' αυτόν, τότε το φανταστικό αυτό παράδειγμα απλώς δεν θα ισχύει ώστε να ελέγξουμε μέσω αυτού τα κριτήριά μας για τον πόλεμο στην Ουκρανία.

Υπάρχει όμως ένα παράδειγμα πιο κοντινό, από και πραγματικό, και ο Ασκάρ δεν παραλείπει να αναφερθεί και σε αυτό: ο πόλεμος στη Συρία.

Στο κείμενό του με τίτλο «Περιφρονητική άρνηση της εκπροσώπησης στο όνομα της γεωπολιτικής ή και της ειρήνης», λέει τα εξής:

«Η ίδια Αριστερά [σ.σ. η φιλορωσική Αριστερά, που πιστεύει ότι η Ρωσία είναι αντιιμπεριαλιστική δύναμη] είχε ήδη βρεθεί αντιμέτωπη με τον διχασμό σχετικά με τη δολοφονική επέμβαση της Ρωσίας στη Συρία μετά την επέμβαση του Ιράν, αλλά οι συνθήκες ήταν πολύ διαφορετικές. [...] Η υποστήριξη της στρατιωτικής επέμβασης της Ρωσίας στη Συρία ή, στην καλύτερη περίπτωση, η άρνηση καταδίκης της στηρίχθηκαν στις περισσότερες περιπτώσεις σε έναν γεωπολιτικά μονόπλευρο ‘‘αντιιμπεριαλισμό’’ που θεωρούσε την τύχη του συριακού λαού υποδεέστερη του υπέρτατου στόχου της εναντίωσης στον υπό την ηγεσία των ΗΠΑ δυτικό ιμπεριαλισμό που θεωρήθηκε ότι

υποστήριζε τη συριακή εξέγερση».

Δολοφονική επέμβαση της Ρωσίας, επέμβαση του Ιράν, επέμβαση και της Τουρκίας και του Ιράκ και του Ισραήλ προσθέτουμε εμείς, αλλά για τον υπό την ηγεσία των ΗΠΑ δυτικό ιμπεριαλισμό η μομφή είναι ότι «θεωρήθηκε πως υποστήριζε τη συριακή εξέγερση» (ενώ δεν την υποστήριζε «πραγματικά» ως θα «όφειλε»);). Σε αντίθεση με την Ουκρανία, η επέμβαση του αμερικανικού ιμπεριαλισμού στη Συρία δεν αποσκοπούσε στην ανατροπή του καθεστώτος μιας αδύναμης χώρας ούτε συνιστούσε «δολοφονική» ιμπεριαλιστική επιδρομή;

Καταφεύγοντας στο παράδειγμα της Συρίας, το κείμενο δεν μας διαφωτίζει παρ' όλα αυτά ποια είναι η άποψη του συγγραφέα για τον πόλεμο στη Συρία. Αδιαμφισβήτητα, το 2011 ξεκίνησε ως εμφύλια σύγκρουση με το ξέσπασμα της «αραβικής άνοιξης», αλλά πολύ γρήγορα επενέβησαν οι ΗΠΑ («σαν έτοιμες από καιρό» και πολύπειρες στο να αξιοποιήσουν για μια τέτοια επέμβαση ακόμη και μια λαϊκή εξέγερση) και μερικά χρόνια αργότερα δεν είχε μείνει περιφερειακή ιμπεριαλιστική δύναμη της περιοχής που να μην επενέβη, καθώς και η Ρωσία. Αυτός ο πόλεμος, που ξεκίνησε σαν εμφύλιος (μεταξύ άλλων, και η σύγκρουση με τον ISIS εμφύλιος είναι), δεν εξελίχθηκε σε ιμπεριαλιστικό; Δεν ισχύει εδώ το κριτήριο του ίδιου του Ασκάρ προκειμένου για την Ουκρανία, ότι ο πόλεμος θα γίνει ιμπεριαλιστικός σε περίπτωση εμπλοκής του NATO στο έδαφος της Ουκρανίας;

Μήπως όμως υπάρχει κάποια αναλογία υποστηρικτική της άποψης του Ζιλμπέρ Ασκάρ για τον πόλεμο στην Ουκρανία στο εδάφιο που ακολουθεί;

«Και εδώ υπήρχε και πάλι μια κραυγαλέα αντίφαση, αφού όσοι είχαν μια τέτοια θέση δεν διαδήλωναν κατά του υπό την ηγεσία των ΗΠΑ πολέμου εναντίον του λεγόμενου Ισλαμικού Κράτους (ΙΚ) και δεν απαιτούσαν να σταματήσει. Στην πραγματικότητα, κάποιοι από αυτούς που, στο όνομα της εναντίωσης στον αμερικανικό ιμπεριαλισμό, δεν θα καταδίκάζαν την επέμβαση της Ρωσίας για τη στήριξη της συριακής δικτατορίας, υποστήριζαν την επέμβαση

των ΗΠΑ στο πλευρό του κουρδικού YPD, των Σύριων ομοϊδεατών του Εργατικού Κόμματος Κουρδιστάν (PKK) της Τουρκίας, στον αγώνα κατά του Ισλαμικού Κράτους. (Οι Ηνωμένες Πολιτείες υποστήριξαν ταυτόχρονα ακόμη και τις φιλοϊρανικές πολιτοφυλακές του Ιράκ στον ίδιο αγώνα)».

Η κριτική, προφανώς, στρέφεται κατά όσων δεν βλέπουν την αναλογία ανάμεσα στον δίκαιο πόλεμο των Κούρδων κατά του ISIS παρ' όλη την επέμβαση των ΗΠΑ στο πλευρό τους (που πάντως αργότερα τους «άδειασαν» μεγαλοπρεπώς, παραδίδοντάς τους στο έλεος της τουρκικής σπάθης) και στον δίκαιο πόλεμο της Ουκρανίας κατά της Ρωσίας παρ' όλη την εμπλοκή του δυτικού ιμπεριαλισμού στο πλευρό της. Υποθέτουμε, επομένως, ότι ο ίδιος ο Ζιλμπέρ Ασκάρ δεν έχει πρόβλημα με την επέμβαση των ΗΠΑ (αφού αυτές υποστήριζαν τη συριακή αντιπολίτευση και τους Κούρδους και ηγούνταν του αγώνα ενάντια στο Ισλαμικό Κράτος) παρά ίσως επειδή οι ΗΠΑ δεν ήταν συνεπείς σε αυτή την υποστήριξη· έχει όμως πρόβλημα με τη ρωσική επέμβαση, γιατί η Ρωσία έσπευσε στο πλευρό της «συριακής δικτατορίας».

Σύμφωνα με τον Ζιλμπέρ Ασκάρ, στην Ουκρανία, ο χαρακτήρας του πολέμου είναι ιμπεριαλιστικός-αποικιοκρατικός μόνο από την πλευρά της Ρωσίας, που αμφισβητεί το δικαίωμα της Ουκρανίας στην εθνική αυτοδιάθεση – και σε τέτοιες περιπτώσεις η Αριστερά πρέπει να υποστηρίζει το δικαίωμα στην αυτοδιάθεση ακόμη και αν στην ηγεσία της αντίστασης είναι ένας δικτάτορας, ακόμη και αν ο δικτάτορας στηρίζεται από μια ιμπεριαλιστική χώρα· στη Συρία όμως το απόλυτο κριτήριο είναι ακριβώς ο δικτατορικός χαρακτήρας του καθεστώτος του Άσαντ και ο ιμπεριαλιστικός χαρακτήρας της Ρωσίας που έσπευσε να τον στηρίξει.

Στην Ουκρανία ο χαρακτήρας του πολέμου δεν αλλάζει από το γεγονός ότι ο δυτικός ιμπεριαλισμός, οι ΗΠΑ και το NATO συμμετέχουν στον πόλεμο πάση δυνάμει και κινητοποιώντας κάθε διαθέσιμο μέσον, επειδή δεν κηρύσσουν άμεσα τον πόλεμο στη Ρωσία. Στη Συρία όμως, η ρωσική εμπλοκή στον πόλεμο υπέρ του

καθεστώτος Άσαντ ήταν αξιοκατάγγελη ιμπεριαλιστική επέμβαση, ο δε πόλεμος δεν ήταν ιμπεριαλιστικός ακόμη και αν σε αυτόν συμμετείχαν οι ΗΠΑ, η Ρωσία και μερικοί τοπικοί υποϊμπεριαλισμοί – ίσως επειδή οι ΗΠΑ και Ρωσία, αλλά και το Ιράν, το Ισραήλ, η Τουρκία δεν κήρυξαν πόλεμο και μεταξύ τους... Στη Συρία, ο χαρακτήρας του πολέμου είναι εμφύλιος (ο δικτάτορας Άσαντ που κατασφάζει τον εξεγερμένο λαό του), και το πρόβλημα είναι η ρωσική επέμβαση που στηρίζει τον δικτάτορα, ενώ η αμερικανική επέμβαση που ρητά αποσκοπούσε στην ανατροπή του καθεστώτος Άσαντ δεν συνιστούσε αμφισβήτηση της εθνικής αυτοδιάθεσης.

Ας καταλάβει όποιος μπορεί.

Ο εξοπλισμός της «ουκρανικής αντίστασης»

«Είμαστε υπέρ της παράδοσης αμυντικών όπλων στα θύματα της επίθεσης χωρίς δεσμεύσεις – στην προκείμενη περίπτωση στο ουκρανικό κράτος που πολεμά τη ρωσική εισβολή στο έδαφός του. Κανένας υπεύθυνος αντιιμπεριαλιστής δεν κάλεσε την ΕΣΣΔ ή την Κίνα να συμμετάσχουν στον πόλεμο στο Βιετνάμ ενάντια στην αμερικανική εισβολή, αλλά όλοι οι ριζοσπάστες αντιιμπεριαλιστές ήταν υπέρ των αυξημένων αποστολών όπλων από τη Μόσχα και το Πεκίνο στην αντίσταση του Βιετνάμ. Το να δώσουμε σε αυτούς που διεξάγουν έναν δίκαιο πόλεμο τα μέσα για να πολεμήσουν εναντίον ενός πολύ ισχυρότερου επιτιθέμενου είναι ένα στοιχειώδες διεθνιστικό καθήκον. Η στείρα αντίθεση σε τέτοιες αποστολές έρχεται σε αντίθεση με τη στοιχειώδη αλληλεγγύη προς τα θύματα».

Αυτά λέει ο Ασκάρ για τον εξοπλισμό της Ουκρανίας. Μόνο αμυντικά όπλα! Και ποιος θα το κρίνει, αποφασίσει και διασφαλίσει αυτό; Δεν θα έπρεπε να προταθεί η συγκρότηση «ανεξάρτητης επιτροπής» του ΟΗΕ που θα ελέγχει, θα εξετάζει και θα αποφασίζει για τον αμυντικό χαρακτήρα του οπλισμού που παραδίδουν οι ΗΠΑ, η Μ. Βρετανία και το ΝΑΤΟ στην Ουκρανία; Πραγματικά αυτή η απαίτηση θα μπορούσε να εξελιχθεί στον μεγαλύτερο πονοκέφαλο του ΝΑΤΟ, του οποίου οι επιτελείς

πονοκεφαλιάζουν προσπαθώντας να λύσουν τον γρίφο και να ταξινομήσουν τα όπλα που στέλνουν στο ουκρανικό καθεστώς σε αμυντικά και επιθετικά.

Όμως, για μια στιγμή! Γιατί μόνο αμυντικά όπλα; Ένας πόλεμος κρίνεται από τον συνολικό συσχετισμό στρατιωτικής ισχύος. Γιατί να στερηθεί η «ουκρανική αντίσταση» ενός ευνοϊκότερου στρατιωτικού συσχετισμού δύναμης, όταν μάλιστα έχει να αντιμετωπίσει έναν πολύ ισχυρότερο αντίπαλο; [Το γεγονός ότι δεν αποδεικνύεται πολύ ισχυρότερος στα πεδία των μαχών, πρέπει προφανώς να αποδοθεί στην ακατάβλητη ουκρανική ψυχή και όχι σε καθαρά στρατιωτικούς παράγοντες που σχετίζονται με την υπερτίμηση της μαχητικής ικανότητας του ρωσικού στρατού και με την εμπλοκή του NATO στον πόλεμο...] Δεν ισοδυναμεί αυτό με το να θέλουμε να παραταθεί ο πόλεμος και τα βάσανα του ουκρανικού λαού; Δεν ισοδυναμεί με το να θέλουμε να διακινδυνεύσουμε, στο όνομα «άκαιρων» και ανόητων ευαισθησιών, να περιπέσει ο ουκρανικός λαός σε κατάσταση δουλοπαροικίας; Η βύθιση του ρωσικού καταδρομικού «Μόσκβα» στη Μ. θάλασσα είναι μια «ατυχής στιγμή»... απαράδεκτης χρήσης επιθετικών όπλων ή μια στιγμή αγαλλίασης για όλες τις καλές ψυχές που συμμετέχουν στη διεθνή καμπάνια υποστήριξης της «ουκρανικής αντίστασης» με όλα τα μέσα;

Δεν μας εμπνέει η «ουκρανική αντίσταση», δεν είναι το σύγχρονο αντίστοιχο της αντίστασης του λαού του Βιετνάμ στην αμερικανική επέμβαση; Δεν είναι στο τέλος-τέλος ο Ζελένσκι και ο διοικητής του τάγματος Αζόφ οι σύγχρονοι Χο Τσι Μινχ και Τετ; Και δεν είναι η σημερινή Κίνα η Κίνα του Μάο Τσε Τουνγκ; Ποιος τυφλός δεν βλέπει τις εξόφθαλμες ομοιότητες;

Οι δυτικές κυρώσεις

Ο Ζιλμπέρ Ασκάρ δεν μπορεί να μην πει κάτι και για τις δυτικές κυρώσεις ενάντια στη Ρωσία. Όχι, δεν περιμένουμε να συμφωνήσει μαζί μας ότι έχουν πολεμικό χαρακτήρα και είναι σημαντική πλευρά της δυτικής συμμετοχής στον πόλεμο. Θα περιμέναμε όμως

να πάρει έστω μια σαφή θέση. Όμως, όχι:

«Η αντίθεσή μας στη ρωσική επιθετικότητα σε συνδυασμό με τη δυσπιστία μας απέναντι στις δυτικές ιμπεριαλιστικές κυβερνήσεις σημαίνει ότι δεν πρέπει ούτε να υποστηρίξουμε τις κυρώσεις των τελευταίων ούτε να απαιτήσουμε την άρση τους».

Κοινώς, για τις δυτικές κυρώσεις ποιούμεν την νήσσαν. Προτιμούμε δηλαδή την παθητική υποστήριξή τους – άφησέ τες να ισχύουν αλλά χωρίς τη δική μας «επικύρωση». Για μία ακόμη φορά: οι επιτελείς του Μπάιντεν είναι σε πολύ δύσκολη θέση μετά απ' αυτό...

Η «προτιμότερη έκβαση»

Ο Ζιλμπέρ Ασκάρ αντιλαμβάνεται -όπως όλος ο κόσμος- ότι η έκβαση του πολέμου και οι συνέπειές της θα είναι σημαντικές. Λέει λοιπόν γι' αυτό:

«Η τύχη της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία θα καθορίσει την τάση όλων των άλλων χωρών για επιθετικές ενέργειες. Αν αποτύχει και αυτή με τη σειρά της, η επίδραση σε όλες τις παγκόσμιες και περιφερειακές δυνάμεις θα είναι μια ισχυρή αποτροπή. Αν πετύχει, αν δηλαδή η Ρωσία καταφέρει να “ειρηνεύσει” την Ουκρανία κάτω από τη ρωσική μπότα, το αποτέλεσμα θα είναι μια σημαντική διολίσθηση της παγκόσμιας κατάστασης προς τον αχαλίνωτο νόμο της ζούγκλας, ενθαρρύνοντας τον ίδιο τον αμερικανικό ιμπεριαλισμό και τους συμμάχους του να επαναλάβουν τη δική τους επιθετική στάση. [...] Μια επιτυχημένη ρωσική κατάληψη της Ουκρανίας θα ενθάρρυνε τις Ηνωμένες Πολιτείες να επιστρέψουν στο δρόμο της κατάκτησης του κόσμου με τη βία σε ένα πλαίσιο όξυνσης της νέας αποικιοκρατικής διαίρεσης του κόσμου και επιδείνωσης των παγκόσμιων ανταγωνισμών, ενώ μια ρωσική αποτυχία –που θα προστεθεί στις αποτυχίες των ΗΠΑ στο Ιράκ και το Αφγανιστάν– θα ενίσχυε αυτό που στην Ουάσιγκτον αποκαλείται “σύνδρομο του Βιετνάμ”. Επιπλέον, μου φαίνεται αρκετά προφανές ότι μια ρωσική νίκη θα ενίσχυε σημαντικά την πολεμοκαπηλία και την

ώθηση προς την αύξηση των στρατιωτικών δαπανών στις χώρες του NATO, η οποία έχει ήδη ξεκινήσει με μεγάλη ταχύτητα, ενώ μια ρωσική ήττα θα προσέφερε πολύ καλύτερες συνθήκες για τη μάχη μας για τον γενικό αφοπλισμό και τη διάλυση του NATO».

Νέα αποικιοκρατική διαίρεση του κόσμου, γενικός αφοπλισμός, διάλυση του NATO, πολεμοκαπηλία και στρατιωτικές δαπάνες, επιθετικότητα των ΗΠΑ: αν ηττηθεί η Ρωσία, όλα θα πάνε καλύτερα σε αυτούς τους τομείς! Αν όμως νικήσει, όλα θα πάνε χειρότερα. Για να προβαίνει κανείς σε τέτοιες εκτιμήσεις, πρέπει πραγματικά να πιστεύει ότι:

- Η νέα αποικιοκρατική διαίρεση του κόσμου, οι στρατιωτικές δαπάνες και ο μιλιταρισμός θα κλιμακωθούν όχι επειδή ο νόμος της ανισόμερης ανάπτυξης δημιούργησε τους όρους για τεκτονικού χαρακτήρα ανατροπές στους συσχετισμούς δύναμης στην κορυφή της ιμπεριαλιστικής πυραμίδας, όχι από την όξυνση του ενδοϊμπεριαλιστικού ανταγωνισμού που απορρέει από αυτό το αντικειμενικό γεγονός, αλλά από τη ρωσική επιθετικότητα (ή από την επιθετικότητα του Ιράν που επενέβη στη Συρία ή από την επιθετικότητα αύριο της Κίνας που εποφθαλμιά την Ταϊβάν κ.λπ. κ.λπ.).
- Η επιθετικότητα του αμερικανικού ιμπεριαλισμού δεν απορρέει από την αμφισβήτηση της ηγεμονίας του από τους ανταγωνιστές του, αντίθετα, χάνει το έδαφος κάτω από τα πόδια της όσο ηττώνται οι ανταγωνιστές του! Μια αριστερή εκδοχή της ιμπεριαλιστικής αφήγησης ότι εχθροί της ειρήνης και της δημοκρατίας είναι οι «αναθεωρητικές» δυνάμεις, τις οποίες το μέτωπο της ειρήνης και της δημοκρατίας πρέπει να οδηγεί από ήττα σε ήττα. Όσοι υπερασπίζονται το στάτους κβο επειδή τους βολεύει (από τον Μπάιντεν ως τον Μητσοτάκη), όσοι δεν έχουν λόγους να είναι αναθεωρητές γιατί έχουν ήδη περισσότερα από αυτά που δικαιολογεί η σημερινή τους οικονομική ή στρατιωτική ισχύς, αυτοί μόνο με ευθύνη των αναθεωρητών μπορεί να γίνουν επικίνδυνοι. Και ποιοι είναι οι

δακτυλοδεικτούμενοι αναθεωρητές; Η Κίνα, η Ρωσία, η Ινδία, το Ιράν, η Τουρκία κ.λπ.

Σε μια τέτοια παραμορφωτική θέαση του κόσμου και της ιστορικής συγκυρίας, οι ΗΠΑ είναι μια αυτοκρατορική ιμπεριαλιστική δύναμη σε αποδρομή, που έχει ηττηθεί σε διάφορα μέτωπα (Μ. Ανατολή) και «αποσύρεται», σχεδόν ακίνδυνη αν δεν προκληθεί (όπως τώρα από τη Ρωσία). Αν έλειπαν οι αναθεωρητικές δυνάμεις, η δυτική ιμπεριαλιστική αυτοκρατορία θα παράκμαζε ήσυχα και στωικά, ο γενικός αφοπλισμός και η διάλυση του ΝΑΤΟ θα έρχονταν πιο κοντά! Το γεγονός ότι η αμερικανική επιθετικότητα κλιμακώθηκε ύστερα από τη νίκη των ΗΠΑ και των δυτικών τους συμμάχων στον Ψυχρό πόλεμο, σε συνθήκες ανυπαρξίας «προκλήσεων» και επίφοβων ανταγωνιστών, το γεγονός ότι σε κείνες τις συνθήκες δεν ήρθε η ώρα για τη διάλυση του ΝΑΤΟ και τον γενικό αφοπλισμό, αλλά αντίθετα η ώρα για τη διαρκή, κατά κύματα, επέκταση του ΝΑΤΟ, δεν δίδαξε τίποτε στον Ζιλμπέρ Ασκάρ και ουσιαστικά μας καλεί να στρέψουμε το βλέμμα σ' αυτούς -όπως ο Πούτιν- που δίνουν «πατήματα», προκαλούν την «αφύπνιση» και «νομιμοποιούν» την αμερικανική επιθετικότητα.

Μπροστά πάντως στις τόσο ελκυστικές συνέπειες ενδεχόμενης ρωσικής ήττας στον πόλεμο στην Ουκρανία, ο Ζιλμπέρ Ασκάρ δεν είναι διατεθειμένος για παραχωρήσεις που θα τις έθεταν εν αμφιβόλω:

«Το αίτημα της ρωσικής αποχώρησης ισχύει για κάθε σπιθαμή του εδάφους της Ουκρανίας – συμπεριλαμβανομένου του εδάφους που εισέβαλε η Ρωσία το 2014. Όταν υπάρχει μια διαφωνία σχετικά με την κυριότητα οποιουδήποτε εδάφους οπουδήποτε στον κόσμο -όπως η Κριμαία ή οι επαρχίες στην Ανατολική Ουκρανία, στην προκειμένη περίπτωση- δεν δεχόμαστε ποτέ να επιλυθεί με τη γυμνή βία και το δίκαιο της ισχύος, αλλά πάντα μόνο μέσω της ελεύθερης άσκησης από τους ενδιαφερόμενους λαούς του δικαιώματός τους για δημοκρατική αυτοδιάθεση».

Η πρώτη πρόταση αυτής της παραγράφου εγκαθιστά μια έμμεση πλην σαφή απαίτηση: συνέχιση της ουκρανικής αντίστασης και κανένας συμβιβασμός πριν «απελευθερωθεί», πριν δηλαδή υπαχθεί εις τας διαταγές του ουκρανικού στρατού, του τάγματος Αζόφ και των ομοίων του και η τελευταία σπιθαμή ουκρανικού εδάφους, ώστε να εγγυηθούν αυτοί με την εγνωσμένη ευαισθησία και αμεροληψία που τους διακρίνει την «ελεύθερη άσκηση» του δικαιώματος των κατοίκων του Ντονμπάς και της Κριμαίας στην αυτοδιάθεση. Στη βάση της ίδιας απαίτησης και βέβαια των δικών τους κινήτρων - στα οποία δεν περιλαμβάνονται η δημοκρατία, η ειρήνη και το δικαίωμα στην αυτοδιάθεση-, ο Μπάιντεν και ο Τζόνσον «συμβουλεύουν» τον Ζελένσκι να μη δεχθεί συμβιβασμό. Πλήρης αυτοδιάθεση ή θάνατος – ημών τε και αλλήλων!

Όμως, μια στιγμή να θέσουμε ένα εμβόλιμο ερώτημα: από το 2014 μέχρι και μία μέρα πριν τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία το δικαίωμα στην αυτοδιάθεση μέχρι και του κρατικού αποχωρισμού δεν ίσχυε για το Ντονέσκ, το Λουχάνσκ και την Κριμαία; Η αμφισβήτηση αυτού του δικαιώματος με τα όπλα από την ουκρανική ηγεσία και υπό την καθοδήγηση (και στρατιωτική) της Δύσης, δεν ήταν επαρκής λόγος για να το υπερασπιστούμε με ακόμη μεγαλύτερη θέρμη;

Φαίνεται πως η αυτοδιάθεση δεν προορίζεται για τα «βόδια» και τους μεταλλωρύχους του Ντονμπάς,⁷ γιατί αυτοί είναι ενεργούμενα των ολιγαρχών του Ντονμπάς, αλλά μόνο για τη «χρυσή νεολαία», τους μεγαλοαγρότες που λεηλάτησαν την πρώην κρατική γη ύστερα από τα μέτρα του Ζελένσκι για την ιδιωτικοποίησή της και τα αστικά και μικροαστικά στρώματα της δυτικής Ουκρανίας⁶ και ισοδυναμεί με το δικαίωμά τους να επιβληθούν με τα όπλα σε όλη την ουκρανική επικράτεια. Αντί γι' αυτό, θα έπρεπε να βλέπουμε το ουκρανικό έθνος σαν σύνθεση πολλαπλών ιστορικών ευαισθησιών, διαδρομών και ταχυτήτων και βέβαια εθνικών μειονοτήτων,⁷ που σίγουρα δεν μπορούν να αφεθούν στην ομοιογενοποιητική κριτική των όπλων του Αζόφ και των ομοίων του.

Φαίνεται επίσης πως το ζήτημα δεν είναι καν η ρωσική εισβολή: αρκεί που «απέναντι» είναι ένας μεσαιωνικός σατανάς, που μπροστά του όλα τα πολιτικά κριτήρια διαλύονται σαν το αλάτι στο ζεστό νερό:

«Αν η Ουκρανία πετύχαινε να αποτρέψει τον ρωσικό ζυγό, είναι κάτι παραπάνω από πιθανό ότι θα γινόταν υποτελής στις δυτικές δυνάμεις. Το θέμα όμως είναι ότι, αν δεν το καταφέρει, θα υποδουλωθεί στη Ρωσία. Και δεν χρειάζεται να είναι κανείς ειδικός στη μεσαιωνική ιστορία για να γνωρίζει ότι η κατάσταση ενός υποτελούς είναι ασύγκριτα προτιμότερη από εκείνη ενός δουλοπάροικου!».

Συγγνώμη, αλλά μπερδευτήκαμε: η σημερινή Ρωσία δεν περιλαμβάνεται στις νέες, ανερχόμενες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις του 21ου καπιταλιστικού αιώνα; Πού κολλάνε η «μεσαιωνική ιστορία» και η «δουλοπαροικία»; Εντάξει, είναι σχήμα λόγου: δυτική υποτέλεια versus ρωσική δουλοπαροικία. Πόσο εύγλωττο όμως – εννοούμε από πολιτική άποψη! Και πόσο εύκολο στην πολιτική του μετάφραση: η υποτέλεια στις δυτικές «δυνάμεις» είναι «ασύγκριτα προτιμότερη» από τον ρωσικό «ζυγό». Με πόση ακρίβεια έχουν επιλεγεί οι λέξεις ώστε να υποστηρίξουν με δύναμη το πολιτικό συμπέρασμα. Και πόσο... μεσαιωνικό λυρισμό απαιτεί η στήριξη ενός τέτοιου πολιτικού συμπεράσματος!

Όμως, θυμόμαστε πολύ καλά ότι η «δουλοπαροικία» στην οποία αναφέρεται ο Ζιλμπέρ Ασκάρ -εννοώντας, υποθέτουμε και ελπίζουμε, την κατάσταση των δημοκρατικών δικαιωμάτων στη Ρωσία, κι όχι την επιστροφή της Ρωσίας στον... μεσαιωνικό τρόπο παραγωγής- υπήρχε εξίσου στην Ουκρανία πριν τον πόλεμο, εξακολουθεί δε να υπάρχει στην Ουκρανία εξίσου αν όχι περισσότερο βίαιη και απ' ό,τι στη Ρωσία στη διάρκεια του πολέμου. Φαίνεται όμως ότι εδώ υποκρύπτεται μια θεωρία περί «ασιατικής βαρβαρότητας» που εκπροσωπεί η Ρωσία και από την οποία η Ουκρανία προσπαθεί απεγνωσμένα και υπό την ομόθυμη στήριξη του «δημοκρατικού κόσμου» να λυτρωθεί...

Για να το κάνουμε όμως ακόμη πιο δύσκολο, αυτού του τύπου η «δουλοπαροικία» της αναστολής των δημοκρατικών δικαιωμάτων

υπήρχε επίσης -και μάλιστα ακόμη περισσότερο- επί ΕΣΣΔ. Ο Ζιλμπέρ Ασκάρ ανήκει στο τροτσικιστικό ρεύμα της 4ης Διεθνούς, το οποίο για να κρίνει τον χαρακτήρα της ΕΣΣΔ δεν υποκλίθηκε σε θεωρήσεις όπως ο νεολογισμός περί «δουλοπαροικίας». Αντίθετα, στον Ψυχρό Πόλεμο ήταν ο δυτικός καπιταλισμός που στήριζε την ιμπεριαλιστική του προπαγάνδα σε τέτοιας πολιτικής αξίας εννοιολογήσεις και προπαγανδιστικά σχήματα. [Δεν εννοούμε προφανώς ότι ο κοινωνικός χαρακτήρας της ΕΣΣΔ και τη σημερινής Ρωσίας είναι ταυτόσημοι – κάθε άλλο. Εννοούμε μόνο ότι ο Ζιλμπέρ Ασκάρ έχει μετατοπιστεί σε πολιτικά κριτήρια και εννοιολογήσεις πόρρω απέχοντα από τον μαρξισμό.]

Κυβέρνηση και καθεστώς της Ουκρανίας και «ουκρανική αντίσταση»

Γράφει ο Ζιλμπέρ Ασκάρ:

«Πρέπει να υποστηρίξουμε έναν λαό που αντιστέκεται σε μια πάνοπλη ιμπεριαλιστική εισβολή μόνο αν η αντίστασή του καθοδηγείται από κομμουνιστές και όχι από μια αστική κυβέρνηση; Αυτή είναι μια πολύ παλιά υπεραριστερή θέση για το εθνικό ζήτημα, την οποία ο Λένιν δικαίως καταπολέμησε στην εποχή του. Ένας δίκαιος αγώνας ενάντια στην εθνική καταπίεση, πόσο μάλλον στην ξένη κατοχή, πρέπει να υποστηρίζεται ανεξάρτητα από τη φύση της ηγεσίας του: αν αυτός ο αγώνας είναι δίκαιος, αυτό συνεπάγεται ότι ο συγκεκριμένος πληθυσμός συμμετέχει ενεργά σε αυτόν και αξίζει υποστήριξη, ανεξάρτητα από τη φύση της ηγεσίας του».

Συμπληρώνει ο Μισέλ Λεβί⁵ ως προς το ζήτημα του ρόλου της ναζιστικής δεξιάς στην Ουκρανία:

«Το επιχείρημα της ‘‘αποναζιστικοποίησης’’ στερείται κάθε λογικής βάσης. Ο ουκρανικός λαός εξέλεξε πρόεδρο ένα Εβραίο, τον Ζελένσκι, ο οποίος είναι περήφανος για τον παπού του που πολέμησε στις γραμμές του Κόκκινου Στρατού κατά του ναζισμού. Βεβαίως, υπάρχουν νεοναζιστικά κόμματα και ομάδες νεοναζί στην Ουκρανία, αλλά στις τελευταίες εκλογές δεν συγκέντρωσαν πάνω από το 3% των ψήφων. Υπάρχουν παρόμοιες ομάδες και στη Ρωσία.

Με ποιο δικαίωμα διεκδικεί ο Πούτιν την ταυτότητα του αντιφασίστα, την ώρα που στηρίζει πολιτικά και οικονομικά αρκετά νεοφασιστικά κόμματα στην Ευρώπη, όπως το Εθνικό Μέτωπο της οικογένειας Λεπέν στη Γαλλία, ή τη Λέγκα του Ματέο Σαλβίνι στην Ιταλία;»

Είναι εξίσου πιθανό ο πληθυσμός μιας χώρας να «συμμετέχει ενεργά» σε έναν πόλεμο χωρίς ο πόλεμος αυτός να είναι δίκαιος, ιδιαίτερα στην πρώτη περίοδο: έτσι συνέβη με την πρώτη παγκόσμια αλληλοσφαγή. Είναι πιθανόν η «ενεργός συμμετοχή» να εμπνέεται από την ανάγκη να υπερασπιστεί τη ζωή του απέναντι στον ένοπλο αντίπαλο ανεξάρτητα από οποιαδήποτε αισθήματα περί δίκαιου ή άδικου πολέμου. Είναι πιθανόν η «ενεργός συμμετοχή» του λαού σε έναν άδικο αλλά και σε έναν δίκαιο πόλεμο να πάρει τη μορφή αυθόρμητης συνδρομής στα τακτικά στρατεύματα της χώρας και άρα να έχει περιορισμένο και εποουσιώδη χαρακτήρα. Είναι όμως πιθανόν σε έναν δίκαιο πόλεμο η ένοπλη αυτο-οργάνωση του λαού να πάρει τη μορφή λαϊκών πολιτοφυλακών ή και λαϊκού στρατού. Για να συμβεί αυτό το τελευταίο, θα πρέπει είτε ο τακτικός στρατός να είναι πρακτικά ανύπαρκτος είτε να είναι ισχνός και να αντιμετωπίζει τη μαζική καχυποψία του λαού, και σε αυτό το πλαίσιο αντικαθεστωτικές πολιτικές δυνάμεις να αναλάβουν στρατιωτική πρωτοβουλία, να καλύψουν το κενό και να συγκροτήσουν αντίπαλο δέος στον τακτικό στρατό. Ο Ζιλμπέρ Ασκάρ βγάζει τον συμπέρασμα ότι αφού ο πόλεμος είναι δίκαιος (κατά τη δική του εκτίμηση), δεν μπορεί παρά ο λαός να συμμετέχει ενεργά στην πολεμική προσπάθεια.

Το ερώτημα όμως είναι: έχει τον πλήρη έλεγχο των πολεμικών επιχειρήσεων ο τακτικός ουκρανικός στρατός; Είναι αυτός που διατηρεί απόλυτα το στρατιωτικό μονοπώλιο στη χώρα;⁸

Ο Ζιλμπέρ Ασκάρ δεν θέτει καν αυτό το ερώτημα, διότι στη θεώρησή του δεν υπάρχει χώρος για να δει τον πόλεμο (ανεξάρτητα και από τον χαρακτήρα του, αλλά πολύ περισσότερο που είναι άδικος και από τις δύο πλευρές) σαν πεδίο συνέχισης της ταξικής πάλης με άλλα μέσα. Κι έτσι δεν τον ενοχλεί η

πραγματικότητα, ότι δηλαδή η ουκρανική αστική τάξη και ο ιμπεριαλισμός έχουν τον πλήρη έλεγχο του στρατού, των στρατιωτικών επιχειρήσεων και της χώρας. Αφού ο πόλεμος κατ' αυτόν είναι δίκαιος κι αφού αυτό δεν μπορεί παρά να συνεπάγεται την ενεργό συμμετοχή του λαού, δεν μπορεί επίσης παρά η αστική τάξη να «καθοδηγεί» -κι όχι να διεξάγει- τον πόλεμο. Τον πόλεμο τον διεξάγει ο λαός και τον καθοδηγεί η αστική τάξη – ε, συνδράμει και «λίγο» ο Μπάιντεν σε αυτή την καθοδήγηση, αλλά μην το κάνουμε θέμα... Κι έτσι διολισθαίνοντας σε κάθε βήμα του συλλογισμού του και κάνοντας πολιτικά ανεπίτρεπτα λογικά άλματα, δεν είναι καθόλου περίεργο που φτάνει να παρομοιάσει την «ουκρανική αντίσταση» με την αντίσταση του λαού του Βιετνάμ στην αμερικανική επέμβαση!

Το καθεστώς της Ουκρανίας

Όμως σε μια εμπόλεμη χώρα δεν μιλούν μόνο τα όπλα, αλλά (εξακολουθεί να μιλάει) και η πολιτική. Κι εδώ υπάρχουν πολλά που ο Ζιλμπέρ Ασκάρ είναι υποχρεωμένος να αποσιωπήσει:

- Η επιβολή στρατιωτικού νόμου – απ' ό,τι φαίνεται είναι απαραίτητη στο καθεστώς παρά την πάνδημη λαϊκή συμμετοχή στον πόλεμο...
- Η απαγόρευση όλων των πολιτικών κομμάτων από το κέντρο και αριστερά. Ο ηγέτης του Σοσιαλδημοκρατικού κόμματος φωτογραφήθηκε ανθρώπινο ράκος, μωλωπισμένος και σιδηροδέσμιος – προφανώς για να δοθεί το μήνυμα της λαϊκής ενότητας στην αντίσταση κατά της ρωσικής εισβολής...
- Διαρκούντος του πολέμου ανεστάλησαν «προσωρινά» τα εργατικά δικαιώματα⁹ – προφανώς για να δοθεί η ορθή και εθνικώς αποδεκτή ερμηνεία της «ενεργού λαϊκής συμμετοχής» στον πόλεμο... Διότι χωρίς καταστολή και καθεστώς έκτακτης ανάγκης, πώς θα «ζεσταθεί» η λαϊκή διάθεση για ενεργό συμμετοχή στον πόλεμο;

Αυτά έχει ο πόλεμος, θα μπορούσε κανείς να σχολιάσει μα

απολίτικη θυμοσοφία. Ωστόσο, η προσπάθεια υπεράσπισης του δημοκρατικού χαρακτήρα του ουκρανικού καθεστώτος αφορά και την περίοδο πριν τον πόλεμο και εστιάζει στην υποβάθμιση του ρόλου των ναζιστικών ταγμάτων και της ναζιστικής δεξιάς στην Ουκρανία.

Καταρχήν, είναι ολόσωστο ότι ο Πούτιν δεν δικαιούται να διεκδικεί την ταυτότητα του αντιφασίστα. Αυτό όμως δεν τεκμηριώνει αυτόματα το συμμετρικό λάθος ότι το ουκρανικό καθεστώς δικαιούται να διεκδικεί την ταυτότητα του δημοκρατικού ή, ακόμη χειρότερα, να το διεκδικεί η Αριστερά για λογαριασμό του – αφού, απ' ό,τι φαίνεται, αυτό το ίδιο δεν το πολυενδιαφέρει μια τέτοια διεκδίκηση.

Πράγματι, η ναζιστική δεξιά πήρε χαμηλά ποσοστά στις εκλογές. Ωστόσο, αυτό δεν είναι τεκμήριο δημοκρατικότητας για το ουκρανικό καθεστώς. Για να μην θεωρητικολογούμε, ας σκεφτούμε με ένα δικό μας παράδειγμα: στο ελληνικό μετεμφυλιακό καθεστώς, οι ταγματασφαλίτες δεν αισθάνθηκαν την ανάγκη να φτιάξουν κόμμα και να κατέβουν στις εκλογές. Αν το είχαν κάνει, πιθανότατα θα είχαν καταγράψει εξίσου μικρά ποσοστά με την ουκρανική άκρα/ναζιστική Δεξιά. Αυτό όμως δεν θα ήταν δείκτης ‘‘δημοκρατικότητας’’ για το ελληνικό μετεμφυλιακό καθεστώς. Αυτό που ήταν δείκτης για το ελληνικό μετεμφυλιακό καθεστώς και είναι εξίσου για το ουκρανικό καθεστώς ύστερα από το 2014 είναι η ανάγκη ενσωμάτωσης στις κρατικές δομές του ακροδεξιού/ναζιστικού ‘‘σιδηρού’’ βραχίονα και η εθνικοποίηση των συμβόλων και ιστορικών αναφορών του ναζιστικού παρελθόντος αυτού του βραχίονα.

Το ουκρανικό καθεστώς μετά το 2014 είναι καθεστώς πολιτικού βοναπαρτισμού και έκτακτης ανάγκης που χρειάζεται αυτόν τον σιδηρούν βραχίονα για να ολοκληρώσει τη ‘‘βρόμικη δουλειά’’ και την πολιτική και ταξική ‘‘εκκαθάριση’’ που απαιτείται. Είναι καθεστώς εμφυλίου πολέμου, που μέχρι πριν τον πόλεμο διεξαγόταν κυρίως, ένοπλα, ενάντια στις ρωσόφωνες μειονότητες στην ανατολική Ουκρανία και τώρα, στη διάρκεια του πολέμου διεξάγεται ενάντια σε ό,τι θεωρείται ‘‘φιλωρωσικό’’ (από τα

συνδικάτα μέχρι όλο το πολιτικό φάσμα πέραν του κέντρου, περιλαμβανόμενης της κεντροαριστεράς), εμπλουτισμένο με τα υλικά του αντιρωσικού ρατσισμού και αντικομμουνισμού της δυτικής ιμπεριαλιστικής προπαγάνδας αλλά και από τα ‘‘εθνικά ιδεώδη’’ που θεμελίωσε η συνεργασία με τους ναζί στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.¹⁰

Η ιδεολογική αντιπαράθεση

Στον πόλεμο επιστρατεύονται επίσης όλα τα ιδεολογικά μέσα. Οι αντίπαλοι κατασκευάζουν «αφηγήσεις» διεκδικώντας το δίκιο με τη δική τους πλευρά, αναδεικνύουν ήρωες, κατασκευάζουν σύμβολα και αξίες.

Ο ρωσικός ιμπεριαλισμός διακήρυξε τη δική του μεγάλη ιδεολογική αφήγηση με το διάγγελμα του Πούτιν προς τον ρωσικό λαό (ομιλία στη Δούμα) μία μέρα πριν την εισβολή. Στο σημείο αυτό, ο Μισέλ Λεβί, όπως και άλλα στελέχη της 4ης Διεθνούς, τα λέει πολύ καλά:

«Σύμφωνα με τον Ρώσο πρόεδρο, η Ουκρανία ‘‘είναι δημιούργημα της μπολσεβίκικης και κομμουνιστικής Ρωσίας’’, γιατί ‘‘ο Λένιν και οι σύντροφοί του άρπαξαν την Ουκρανία από τη Ρωσία’’! Η Ουκρανία αξίζει να ονομαστεί ‘‘Ουκρανία του Λένιν’’ γιατί εκείνος ήταν ο ‘‘δημιουργός και ο αρχιτέκτονας’’ αυτής της χώρας. Είναι εφεύρημα του Λένιν το καταστροφικό ‘‘δικαίωμα των εθνών στην αυτοδιάθεση μέχρι της κρατικής απόσχισης στο οποίο βασίζεται το σοβιετικό κράτος’’, μια παράλογη παραχώρηση τους εθνικιστές των διάφορων δημοκρατιών που δημιουργήθηκαν μετά την επανάσταση του 1917. Το να δοθεί στις δημοκρατίες αυτές το δικαίωμα να αποσχιστούν από το ρωσικό κράτος ήταν, σύμφωνα με τον Πούτιν, ‘‘μια τρέλα, κάτι το εντελώς αδιανόητο’’, μια πραγματική καταστροφή της ‘‘ιστορικής Ρωσίας’’ (δηλαδή της τσαρικής). Απευθυνόμενος στους Ουκρανούς ηγέτες, ο Πούτιν ισχυρίζεται: μιλάτε για την αποκομμουνιστοποίηση της Ουκρανίας (δηλαδή να σπάσετε τους δεσμούς με το κομμουνιστικό της παρελθόν), αλλά κολλήσατε στη μέση του δρόμου. ‘‘θα σας δείξουμε εμείς ποια είναι η πραγματική αποκομμουνιστοποίηση’’,

συμπεραίνει ο Πούτιν, αναφερόμενος στο σχέδιό του να επανενσωματώσει την Ουκρανία, με τη βία εννοείται, στο ρωσικό κράτος».⁵

Ως εδώ καλά. Πράγματι, ο Πούτιν εκπροσωπεί τον μεγαλορωσικό σοβινισμό και αναφέρεται στο τσαρικό εθνικό μεγαλείο. Και πράγματι, η ρωσική εισβολή πρέπει να καταδικαστεί ως η μία πλευρά ενός άδικου, από όλες τις πλευρές, ιμπεριαλιστικού πολέμου.

Ωστόσο, όσοι υποστηρίζουμε τη θέση περί ιμπεριαλιστικού πολέμου, δεν είμαστε «φιλορώσοι» απολογητές του Πούτιν και επομένως αφενός αυτή η κριτική δεν μας αγγίζει και αφετέρου δικαιούμαστε να πιστεύουμε ότι ο χαρακτήρας του πολέμου στην Ουκρανία δεν απορρέει αυτομάτως και μονομερώς από τα εθνικιστικά παραληρήματα του Πούτιν – αλλιώς, θα ήταν απλό: θα ψάχναμε στο κεφάλι του Πούτιν για να βρούμε τις απαντήσεις. Και όσος Λένιν κι αν «καταναλωθεί», δικαίως, ενάντια στον μεγαλορωσικό σοβινισμό του Πούτιν, δεν κάνουμε ούτε βήμα στην κατεύθυνση μιας ουσιαστικής απάντησης στο ερώτημα για τον χαρακτήρα του πολέμου. Το πράγμα γίνεται ακόμη χειρότερο αν ο Λένιν του δικαιώματος στην αυτοδιάθεση μέχρι και του κρατικού αποχωρισμού στρέφεται ενάντια στον... υπόλοιπο Λένιν, άρα συνολικά ενάντια στον Λένιν:

- Στην άκαμπτη επιμονή του ότι η ταξική ανεξαρτησία, δηλαδή ο ανταγωνιστικός χαρακτήρας των ταξικών συμφερόντων, δεν αίρεται σε συνθήκες πολέμου αλλά ίσα-ίσα τότε είναι που επιβεβαιώνεται στον ύψιστο βαθμό, με τη φωτιά και το σίδερο. Κατά τον Λένιν, μάλιστα, αυτή η ανεξαρτησία από την αστική τάξη δεν αίρεται ούτε στις περιπτώσεις δίκαιων εθνικοαπελευθερωτικών ή ανταποικιακών αγώνων: η έκβαση ακόμη και δίκαιων πολέμων δεν είναι ταξικά ουδέτερη, η δε Αριστερά δεν συμπεριφέρεται σαν «συναγωνιστική» δύναμη στους πολιτικούς εκπροσώπους των αστικών συμφερόντων, αλλά ως ανταγωνιστική δύναμη. Διότι ο πόλεμος καθαυτός και η

έκβασή του δεν είναι ταξικά ουδέτερα: η θα επιβεβαιώσουν σε πιο σκληρή εκδοχή την κυριαρχία της αστικής τάξης στο εσωτερικό του έθνους ή θα αποδυναμώσουν την ταξική της κυριαρχία, διαμορφώνοντας προϋποθέσεις για ανατροπές υπέρ της εργατικής τάξης.

- Στις περιπτώσεις που ένα ισχυρό έθνος καταπιέζει ένα αδύναμο αμφισβητώντας του το δικαίωμα στην αυτοδιάθεση, ο Λένιν μιλούσε για τα «διαφορετικά συγκεκριμένα καθήκοντα» των κομμουνιστών: στο έθνος που καταπιέζει, οι κομμουνιστές παλεύουν ενάντια στο «δικαίωμα» του δικού τους έθνους να καταπιέζει και σε όλες τις πολιτικές που ασκούνται στο όνομα αυτού του «δικαιώματος»· στο έθνος που καταπιέζεται, οι κομμουνιστές παλεύουν ενάντια στον εθνικισμό του καταπιεσμένου έθνους και ενάντια στα αυταρχικά και εκμεταλλευτικά μέτρα και πολιτικές της «δικής» τους αστικής τάξης. Και στις δύο πλευρές των συνόρων, οι κομμουνιστές μιλούν και εργάζονται για τη συναδέλφωση και την αποτίναξη της αστικής εξουσίας.
- Αν ο πόλεμος είναι άδικος και από τις δύο πλευρές, η πολιτική των κομμουνιστών είναι ο επαναστατικός ντεφετισμός: η μετατροπή του πολέμου σε ταξικό πόλεμο στη δική μας χώρα για την ανατροπή της αστικής τάξης και τον σοσιαλισμό.
- Το πρώτιστο καθήκον της Αριστεράς σε χώρες που δεν εμπλέκονται άμεσα στον πόλεμο (όπως στην Ελλάδα και στις χώρες της Δύσης γενικότερα) είναι να στοχοποιήσουν την αστική τάξη της χώρας τους και τη συμπαράταξή της με το ένα από τα αντιπαρατιθέμενα μπλοκ, να αγωνιστούν ενάντια στον εθνικισμό, τον милитарισμό και τους εξοπλισμούς, ενάντια στις συνέπειες του πολέμου για τις εργαζόμενες τάξεις (ενεργειακή και διατροφική φτώχεια κ.λπ.) στη δική τους χώρα. Και όλα αυτά, χωρίς να αποκρύβουν τον ιμπεριαλιστικό χαρακτήρα του πολέμου και τις ευθύνες και των δύο αντιπαρατιθέμενων μπλοκ-δυνάμεων.

Αφού λοιπόν ο Ζιλμπέρ Ασκάρ και ο Μισέλ Λεβί μιλούν στο όνομα

του Λένιν και του κομμουνισμού, ιδού το μόνο νόμιμο, από κομμουνιστική και λενινιστική άποψη, πεδίο ισχύος τους: η ταξική αυτονομία και ο διεθνισμός σε κάθε περίπτωση, σε κάθε πόλεμο, ακόμη και σε δίκαιους εθνικοαπελευθερωτικούς και ανταποικιακούς πολέμους. Πάντως, δεν περιλαμβάνεται στο πεδίο αναφορών και εφαρμογής του λενινισμού και του κομμουνισμού η συναίνεση και η οιονεί συμπαράταξη με τον δυτικό ιμπεριαλισμό στον εξοπλισμό της «ουκρανικής αντίστασης»¹¹ και στη διεθνή καμπάνια υποστήριξης της Ουκρανίας, η ηρωοποίηση του Ζελένσκι και της πολιτικής ηγεσίας της αστικής τάξης της Ουκρανίας και η υιοθέτηση της (ή παθητική συναίνεση στην) προπαγανδιστικής ρητορείας του δυτικού ιμπεριαλισμού και του ουκρανικού εθνικισμού, η υποβάθμιση του ρόλου των ναζιστικών ουκρανικών ταγμάτων (όπως του Αζόφ), η υποβάθμιση των εγκλημάτων και των στόχων του ουκρανικού εθνικισμού, η αφωνία μπροστά στο κρεσέντο αυταρχισμού και στην επιβολή καθεστώτος εμφυλιακής έκτακτης ανάγκης από την κυβέρνηση της Ουκρανίας, η πλήρης αποσιώπηση του εμφυλίου πολέμου από το 2014 μέχρι και σήμερα και των εγκλημάτων του ουκρανικού εθνικισμού στην ανατολική Ουκρανία, η μη υπεράσπιση του δικαιώματος αυτοδιάθεσης μέχρι και του κρατικού αποχωρισμού για το Ντονμπάς και την Κριμαία. Όσο και αν περιοριστεί ταχυδακτυλουργικά ο Λένιν μόνο στη θέση για το δικαίωμα στην αυτοδιάθεση και όσος με αυτόν τον τρόπο ακρωτηριασμένος Λένιν και αν «καταναλωθεί», δεν σώζονται ούτε τα προσχήματα.

Με το να δικαιώσουμε τον Λένιν και τους Μπολσεβίκους ενάντια στον μεγαλωρωσικό σοβινισμό του Πούτιν δεν έχουμε κάνει ούτε τη μισή από την απαραίτητη εργασία: απομένουν όλα τα άλλα, για τα οποία -δυστυχώς- «ούτε φωνή ούτε ακρόαση». Ακόμη χειρότερα: το να χρησιμοποιείς το «ντιμπέιτ» Λένιν και Μπολσεβίκων με Πούτιν και τσάρο όχι απλώς για να καταγγείλεις δικαίως τον μεγαλωρωσικό σοβινισμό ή να ασκήσεις δίκαιη κριτική στη φιλωρωσική πτέρυγα της Αριστεράς αλλά για να καλύψεις μια πολιτική ουράς απέναντι στον δυτικό ιμπεριαλισμό και τον ουκρανικό εθνικισμό, για να υποδείξεις εμφατικά το «κοιτάτε στον Πούτιν» για να μη βλέπουμε όλα τ' άλλα, για να

αγνοούμε τη συνολική-μεγάλη εικόνα, αγγίζει τα όρια της πολιτικής ταχυδακτυλουργίας. Και, μεταξύ άλλων, προσφέρει πολύτιμες υπηρεσίες στον -πράγματι απαράδεκτο- αριστερό φιλορωσισμό.

Επιμύθιο

Αφού ασκούμε κριτική στις απόψεις στελεχών της 4ης Διεθνούς και αφού διατυπώσαμε την άποψή μας για τις απόψεις του Λένιν στα ζητήματα της εθνικής αυτοδιάθεσης και του πολέμου, δεν είναι ίσως περιττό να καταφύγουμε και στη συνδρομή του Τρότσκι (βλέπε χωρίο στην αρχή του κειμένου) για να επιβεβαιώσουμε στις σημερινές συνθήκες βασικά του συμπεράσματα:¹²

- «[...] όλοι εκείνοι οι ‘‘εθνικιστές’’ που προτείνουν να λυθεί το ουκρανικό ζήτημα χρησιμοποιώντας τον έναν ιμπεριαλισμό εναντίον του άλλου. Ενώσω το αποτέλεσμα εξαρτάται από τη στρατιωτική δύναμη των ιμπεριαλιστικών κρατών, η νίκη οποιουδήποτε μπλοκ δεν μπορεί παρά να σημαίνει περαιτέρω διαμελισμό και ακόμη πιο βάνανυση υποδούλωση του ουκρανικού λαού».
- «Μετά από όλες αυτές τις εμπειρίες, μόνο πολιτικά πτώματα απομένουν για να συνεχίζουν να εναποθέτουν τις ελπίδες τους σε κάποια από τις μερίδες της ουκρανικής αστικής τάξης ως ηγεσίας του εθνικού αγώνα για χειραφέτηση. Μόνο το ουκρανικό προλεταριάτο είναι σε θέση όχι μόνο να φέρει σε πέρας αυτό το καθήκον, το οποίο είναι επαναστατικό στην ουσία του, αλλά και να αναλάβει πρωτοβουλία για την επίλυσή του».
- «Ούτε ο παραμικρός συμβιβασμός με τον ιμπεριαλισμό, είτε είναι φασιστικός είτε δημοκρατικός! Ούτε η παραμικρή παραχώρηση στους Ουκρανούς εθνικιστές, είτε αντιδραστικούς-κληρικούς είτε ειρηνιστές-φιλελεύθερους!»
- «Το πρόγραμμα της ουκρανικής ανεξαρτησίας στην εποχή του ιμπεριαλισμού είναι άμεσα και άρρηκτα συνδεδεμένο με το πρόγραμμα της προλεταριακής επανάστασης».
- «Πλήρης ανεξαρτησία του προλεταριακού κόμματος ως

πρωτοπορίας των εργατών!»

Οι διακυβεύσεις είναι πράγματι ιστορικές, η συγκυρία κοφτερή σαν το μαχαίρι, και απαιτεί εξίσου καθαρές και «κοφτερές» θέσεις. Η αλληλεγγύη στον ουκρανικό λαό πρέπει να εκτείνεται από το Κίεβο ως το Ντονμπάς, να είναι ανταγωνιστική τόσο στη ρωσική αποικιοκρατική εισβολή όσο και στον δυτικό ιμπεριαλισμό και την ουκρανική αστική τάξη και να υπερασπίζεται τόσο το δικαίωμα της Ουκρανίας στην εθνική αυτοδιάθεση όσο και το δικαίωμα του λαού του Ντονμπάς και της Κριμαίας στην αυτοδιάθεση. Πρέπει να μεταφράζεται σε προσπάθεια και σε γενική κινητοποίηση της Αριστεράς, του εργατικού κινήματος και του αντιπολεμικού κινήματος, για να μπλοκάρουμε τα γρανάζια του πολέμου, να υπονομεύσουμε με κάθε τρόπο την πολεμική προσπάθεια και να αποτρέψουμε τη συνέχισή του, σε κάθε χώρα, στις εμπόλεμες αλλά και σε αυτές που βρίσκονται στα ιμπεριαλιστικά «μετόπισθεν», στην Ουκρανία και τη Ρωσία, αλλά και στις ΗΠΑ, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ελλάδα κ.λπ. Πρέπει να μεταφράζεται σε πάλη ενάντια στις συνέπειες του πολέμου στις εργαζόμενες τάξεις, στην Ουκρανία, τη Ρωσία, τις χώρες του δυτικού ιμπεριαλιστικού στρατοπέδου, τις χώρες της Αφρικής και της Ασίας που βρίσκονται μπροστά στον κίνδυνο του λιμού. Μόνο σε αυτή τη βάση μπορεί να οικοδομηθεί ένα διεθνές, μαζικό και διεθνιστικό αντιπολεμικό κίνημα.

Αυτή η πολιτική κατεύθυνση είναι πράγματι τελείως διαφορετική, είναι πολιτικά ανταγωνιστική με την κατεύθυνση της «αλληλεγγύης στην ουκρανική αντίσταση» που, παρά τις προθέσεις, γίνεται ντε φάκτο αριστερή εκδοχή της «αλληλεγγύης» του δυτικού ιμπεριαλιστικού στρατοπέδου.

Σημειώσεις και παραπομπές:

<https://commune.org.gr/i-syzitisi-stin-aristera-gia-ton-polemo-stin-oukrania-meros-proto-polemos-iberialistikos-i-polemos-kataktitikos-apoiokratikos-apo-tin-plevra-tis-rosias/> Η σειρά θα ολοκληρωθεί με το τρίτο μέρος.

1. Στον πρώτο πόλεμο της Γιουγκοσλαβίας, όταν ξεδιπλώθηκε η προσπάθεια του μεγαλοσερβικού εθνικισμού να επανενώσει τα έθνη της πρώην Γιουγκοσλαβίας υπό τη σερβική μπότα, ιδιαίτερα μάλιστα όταν αυτή η απόπειρα έφτασε ως την πραγματοποίηση εγκλημάτων πολέμου όπως αυτό της εθνοκάθαρσης στη βοσνιακή Σρεμπρένιτσα, ο φιλοσερβισμός ήταν το πιο επικίνδυνος πολιτικά και το πιο διαβρωτικό ιδεολογικά λάθος. Οι ίσες αποστάσεις και η «ουδετερότητα» (έναν εθνικιστικός πόλεμος άδικος απ' όλες τις πλευρές) ήταν επίσης λάθος. Στην περίπτωση αυτή είχε εφαρμογή αντίληψη του Λένιν για τη θέση των κομμουνιστών σε περίπτωση κατακτητικού πολέμου από τον ισχυρό εθνικισμό ενάντια στον αδύναμο. Στον σημερινό πόλεμο της Ουκρανίας όμως, για να τον χαρακτηρίσεις κάτι ανάλογο, προϋποτίθεται μια γιγάντια αφαίρεση των πραγματικών στοιχείων και των ουσιωδών χαρακτηριστικών των δυνάμεων που εμπλέκονται.
2. Η 4η Διεθνής δημοσιοποίησε τις θέσεις της με δύο ανακοινώσεις του Εκτελεστικού της Γραφείου. Η πρώτη, με ημερομηνία 30/1/2022, είχε τίτλο «Ενάντια στη στρατιωτική κλιμάκωση NATO – Ρωσίας στην Ανατολική Ευρώπη». (Executive Bureau of the Fourth International, «Against NATO and Russian military escalation in Eastern Europe», *International Viewpoint*, 1 Φεβρουαρίου 2022, <https://internationalviewpoint.org/spip.php?article7503>)
Η δεύτερη, στη 1/3/2022, «Όχι στην εισβολή του Πούτιν στην Ουκρανία! Στήριξη της ουκρανικής αντίστασης! Αλληλεγγύη στη ρωσική αντίσταση στον πόλεμο!». (<https://internationalviewpoint.org/spip.php?article7503>)
3. Συγκεκριμένα, αναφερόμαστε στα κείμενα:
Gilbert Achcar, «Σημείωμα για τη ριζοσπαστική αντιιμπεριαλιστική θέση σχετικά με τον πόλεμο στην Ουκρανία», 27 Φεβρουαρίου 2022

Gilbert Achcar, «Έξι συχνές ερωτήσεις για τον αντιιμπεριαλισμό σήμερα και τον πόλεμο στην Ουκρανία», 22 Μαρτίου 2022

Gilbert Achcar, «Συνέπεια και ασυνέπεια σχετικά με τον πόλεμο στην Ουκρανία», 6 Απριλίου 2022

Έχουν μεταφραστεί στα ελληνικά και δημοσιευτεί στο σάιτ www.elaliberta.gr

4. **Michael Löwy**, «Κομμουνισμός ναι. Πουτινισμός όχι», 1 Απριλίου 2022
5. Πρέπει να σημειώσουμε εδώ ότι στην επέμβαση των ΗΠΑ στο Αφγανιστάν μετά την επίθεση στους δίδυμους πύργους, ήταν ο Ζιλμπέρ Ασκάρ που έγραψε ένα βιβλίο με τον εύγλωττο τίτλο «Σύγκρουση βαρβαρότητων»: η βαρβαρότητα των ΗΠΑ ενάντια στη βαρβαρότητα της Αλ Κάιντα και των Ταλιμπάν. Η Αλ Κάιντα μπορούσε να εξυψωθεί σε «πολιτικά ομότιμο» αντίπαλο του αμερικανικού ιμπεριαλισμού στον πόλεμο του Αφγανιστάν, αλλά το NATO δεν μπορεί να εξυψωθεί σήμερα σε «πολιτικά ομότιμο» αντίπαλο του ρωσικού ιμπεριαλισμού στην Ουκρανία...
6. <https://acta.zone/les-communistes-et-le-donbass/> Δεν έχουμε τα μέσα για να επιβεβαιώσουμε τις πληροφορίες και εκτιμήσεις αυτού του άρθρου (και άλλων του ίδιου ιστότοπου) ούτε ταυτιζόμαστε με την θολή εκδοχή «κομμουνισμού» με την οποία αυτοπροσδιορίζονται οι συγγραφείς του. Ωστόσο, βρίσκεται πολύ πιο κοντά στην πραγματικότητα σε σχέση με εκτιμήσεις όπως αυτές που παρατίθενται στο άρθρο «Η εξέγερση των ολιγαρχών στο Ντονμπάς» του στελέχους της 4ης Διεθνούς Ζμπίγκνιου Κοβαλέφσκι (www.contra-xreos.gr 8/4/2022), όπου οι διαθέσεις αυτοδιάθεσης στην ανατολική Ουκρανία ταυτίζονται με τους ολιγάρχες του Ντονμπάς και τον μεγαλωρωσικό σοβινισμό ενώ το κίνημα Euromaidan παρουσιάζεται σαν γνήσια λαϊκή εξέγερση. Ο Μισέλ Λεβί πάντως, στο άρθρο του «Κομμουνισμός ναι. Πουτινισμός όχι» παραδέχεται έμμεσα ότι υπήρχε θέμα προστασίας των ρωσόφωνων περιοχών της ανατολικής Ουκρανίας: «Όσο ο

Πούτιν ήθελε να προστατέψει τις ρωσόφωνες μειονότητες της περιοχής του Ντονέσκ, υπήρχαν κάποια ορθολογικά στοιχεία στην πολιτική του».

7. «Μήτρα του πολέμου [Matrix of War], του Tony Wood, από το [New Left Review](https://commune.org.gr/mitra-tou-polemou-matrix-of-war/), <https://commune.org.gr/mitra-tou-polemou-matrix-of-war/>
8. Το πράγμα είναι ακόμη χειρότερο κι απ' αυτό: την ουσιαστική διοίκηση του ουκρανικού στρατού έχουν αναλάβει το ΝΑΤΟ, οι ΗΠΑ και οι Βρετανοί στρατιωτικοί. Βλέπε «Οι Αμερικανοί κάνουν κουμάντο στον πόλεμο στην Ουκρανία», «Εφημερίδα των Συντακτών 13/4/2022. Το άρθρο αναφέρεται στα ευρήματα του Γάλλου ανταποκριτή της γαλλικής «Le Figaro» Ζορζ Μαλμπρουνό, που επιστρέφοντας από την Ουκρανία όπου είχε ταξιδέψει με Γάλλους «εθελοντές μαχητές», δήλωσε στο τηλεοπτικό δίκτυο CNews ότι οι Αμερικανοί είναι άμεσα «υπεύθυνοι» για τις εξελίξεις στον πόλεμο.
9. «Sotsialnyi Rukh: οι εργοδότες χρησιμοποιούν την κατάσταση έκτακτης ανάγκης για να επιτεθούν στους εργαζόμενους», elaliberta 6 Απριλίου 2022
10. «Η εισβολή του τάγματος Αζόφ στην ελληνική Βουλή», www.commune.org.gr, 8/4/2022, <https://commune.org.gr/i-eisvoli-tou-tagmatos-azof-stin-elliniki-vouli/>
11. Ύστερα από τα προηγούμενα, μπορούμε να επεξηγήσουμε τα εισαγωγικά στον όρο «ουκρανική αντίσταση»: δεν σηματοδοτούν κάποια εκτίμηση ότι δεν υπάρχει λαϊκή αντίθεση και ενεργοποίηση ενάντια στη ρωσική εισβολή ή πολύ περισσότερο κάποια εκτίμηση για τον βαθμό στο οποίο αυτή υπάρχει, αλλά ότι δεν πρόκειται για έναν δίκαιο πόλεμο που διεξάγει ο λαός.
12. Οι κατευθύνσεις που εμπεριέχονται συμπυκνωμένα σε αυτό το χωρίο είναι στην ουσία τους ολόσωστες. Αρκεί στην αναγκαία ιστορική τους επικαιροποίηση να αποφύγουμε τα λάθη που επέβαλε στον Μεσοπόλεμο και στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο με την ογκώδη παρουσία του ο σταλινισμός ή και τα λάθη αυτών που κλήθηκαν να εξειδικεύσουν στο ξεκίνημα

του Β' Παγκόσμιου Πολέμου και ύστερα τα προπολεμικά αντιπολεμικά μανιφέστα και τις κατευθύνσεις του Τρότσκι.